

sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2001

MIGRATION COUNTS AT FALSTERBO IN THE AUTUMN OF 2001

Räkningar i Naturvårdsverkets regi bedrevs mellan 1 augusti och 20 november. Den övervägande majoriteten av arterna räknades medan åldern bestämdes för rovfåglar och vissa andra grupper. God gnagarförekomst ledde till höga antal för flertalet rovfåglar. Även övriga fågelarter förefaller allmänt ha lyckats bra med häckningen. Detta, kombinerat med dominerande västvindar under hösten, gav genomgående höga sträcksliffror och en återhämtning för många minskande tättingar. Dessutom var ett ovanligt stort antal invasionsarter i rörelse. Förhållandevis många nya års- och dagsbästa bokfördes under hösten.

AV NILS KJELLÉN

BAKGRUND De standardiserade hösträkningarna i Naturvårdsverkets regi påbörjades hösten 1973. Från och med 1975 fram till och med 2000 sköttes den dagliga bevakningen av Gunnar Roos. Efter denna, minst sagt imponerande, serie gick Gunnar i pension våren 2001. Därmed ointetgjordes verkets tanke att ha en ny observatör som räknade parallellt med Gunnar hösten 2001 för att erhålla korrelationsfaktorer för olika arter. Istället valde man att använda de anslagna medlen för att anställa två observatörer för att sköta räkningarna och sedan göra en utvärdering inför framtiden. En ändring jämfört med tidigare är att räkningarna inleddes den 1 augusti (istället för 11 augusti), främst för att erhålla en mer fullständig täckning av rovfågelsträcket. Vidare artbestämdes lommar, fisk/silvertärnor, och korsnäbbar, vilket ej skett tidigare. I mån av tid åldersbestämdes storkar, sångsvanar, prutgäss, rovfåglar, vissa vadare, labbar, dvärgmås, silltrut och tärnor för att erhålla ett mått på årets ungproduktion.

Åren 1986-2000 har höststräcket av rovfåglar över halvön specialstuderats (Kjellén 2001 och tidigare). Räkningarna har då skett på samma sett som hösten 2001. En jämförelse mellan denna serie och de standardiserade räkningarna visar en signifikant korrelation för samtliga rovfåglar. Jag har därför valt att räkna upp de standardiserade siffrorna från 1973-1985 med den genomsnittliga skillnaden under femtonårsserien 1986-2000. Mer detaljer redovisas i en speciell utvärdering till Naturvårdsverket.

FÄLTARBETE Under perioden 1 augusti till 20 november har daglig bevakning av sträcket upprätthållits. Samtliga arter har räknats från gryningen fram till 14.00 vintertid. Om det vid denna tidpunkt fortfarande pågick rovfågelsträck har detta räknats fram tills det upphört. Endast under ett fåtal dagar när sträcket på grund av otjänlig väderlek varit obefintligt har räkningarna avslutats före 14.00. Nils Kjellén har räknat under hela perioden. Under tiden 11 augusti t.o.m. 4 november har räkningarna skett tillsammans med Ola Elleström. Vi delade då upp arterna för att erhålla så god täckning som möjligt. Observationsplats har hela tiden varit den sydvästligaste udden, Nabben. Endast under ett fåtal dagar då vindarna förskjutit rovfågelsträcket mot norr har observatörerna flyttat upp till Fyren vid middagstid, för att

täcka sträcket bättre. Som avlösare för någon av oss samt för att täcka sent rovfågelsträck under ett fåtal dagar har Bengt Grandin, Louis Hansen och Pekka Westin fungerat. Alla inblandade tackas varmt för sin medverkan.

Rovfågelsiffror från Stevns klint, på den danska sidan av Sundet, har som vanligt tillhandahållits av Tim Andersen. Bevakningen vid Stevns var något sämre än flertalet år med räkningar 10 dagar i augusti, 14 dagar i september, 12 dagar i oktober samt 8 dagar i november.

RESULTAT OCH DISKUSSION - ROVFÅGLAR

Liksom tidigare år har de ej åldersbestämda rovfågarna fördelats efter bestämd procent i varje 10-dagarsperiod (se Kjellén 1988 för diskussion!). Totalantal och ungfågelsandel åren 2000-2001 samt medelvärden för olika tidsperioder återfinns i tabell 1. Siffrorna 1973-1985 utgör de uppräknade antalen från de standardiserade räkningarna medan resultatet från den speciella rovfågelstudien använts 1986-2000. I tabell 2 listas de tre bästa sträckdagarna under hösten för de vanligaste rovfågarna, medan figur 1 visar sträcksiffrornas utveckling sedan 1973 för de sexton mest talrika arterna.

I maj var vädret varmare än normalt och efter en kylig inledning på juni var sommarvädret bättre än flertalet år. Detta innebar sannolikt att häckningsförutsättningarna var bra för flertalet fågelarter. Åtminstone stora delar av fjällen upplevde det första lämmelåret sedan 1982, vilket resulterade i den högsta ungfågelsandelen bland de sträckande fjällvråkarna sedan åldersbestämningen inleddes 1986. Även i övriga landet, inklusive Skåne, förefaller gnagartillgången ha varit relativt god. Bra väder och god födotillgång skapade förutsättningar för ett ovanligt bra häckningsresultat hos flertalet rovfågelsarter. Augusti inleddes med lågtryckspassager, men från mitten av månaden stabiliserades vädret. Kallt och ostadigt väder mot slutet fortsatte in i september. I Falsterbo föll då tre gånger så mycket regn som normalt. Efter att tidigare främst kommit från västsektorn dominerade ostvindarna i slutet av september. Oktober var allmänt varm och torr med vindar främst mellan sydväst och sydost. Månaden avslutades med regn och bläst som fortsatte in i november. Allmänt var hösten varmare än normalt, dock ej så extrem som den närmast föregående. Oavsett om man räknar med

tabell 1

TOTALSUMMOR för sträckande rovfåglar i Falsterbo 1973-2001 (vänsterdelen av tabellen), samt ungfågelsandel (%) från 1986 (högerdelen av tabellen).

Totals and means of migrating raptors at Falsterbo 1973-2001 + percentage of juveniles since 1986.

	2000	2001	Medel Mean	Medel 73-80	Medel 81-90	Medel 91-00		2000	2001	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00
Bivräk	3 724	2 127	7777	12753	7626	4 513		18	9	11	13	9	11
Brun glada	7	13	7	7	6	6		0	31	11	11	11	7
Röd glada	1050	1368	453	77	255	860		73	82	78	83	76	75
Havsörn	9	25	8	4	6	12		11	60	35	36	36	29
Brun kärrhök	964	1070	525	209	402	847		75	76	77	76	78	77
Blå kärrhök	230	208	261	335	288	180		48	72	62	59	57	66
Ängshök	7	6	7	3	7	10		71	33	53	46	51	68
Duvhök	0	20	32	16	31	46			90	96	96	95	100
Sparvhök	29 646	27 293	15878	9830	16824	18 629		62	69	77	79	80	73
Ormvärk	15 903	12 928	13999	17064	14151	11 503		46	51	46	38	44	53
Fjällvräk	686	1067	964	960	1311	610		15	59	23	25	19	19
Mi. skrikörn	3	0	3	1	4	4		0		0	0	0	0
Kungsörn	0	0	2	1	2	3				61	58	62	100
Fiskgjuse	268	333	237	182	230	279		52	44	53	49	51	60
Tornfalk	580	707	460	461	476	418		79	83	75	70	75	79
Aftonfalk	1	6	2	3	2	2		100	100	90	90	90	100
Stenfalk	157	301	195	168	213	188		75	95	86	88	86	82
Lärkfalk	37	71	47	47	52	40		92	79	86	89	84	86
Pilgrimsfalk	40	38	20	6	16	34		25	27	29	28	28	26
Totalt	53 316	47 592	40 882	42 129	41 907	38 187		Medel 50	62	55	55	54	58
								12 arter 55	62	59	56	56	61

19 arter, eller bara de 12 vanligaste arterna, så var den genomsnittliga ungfågelsandelen under hösten den högsta sedan starten 1986 (Tab. 1). Detta får främst antas spegla ett generellt bra häckningsresultat. Totalt 47 581 sträckande rovfåglar är något mindre än de två föregående åren, vilket främst kan skyllas på relativt låga siffror för bivräk och ormvärk. Annars uppträdde flertalet arter i förhållandevis höga antal och man kan t.ex. notera nya rekordnoteringar för såväl glada som havsörn. Trenden med en senareläggning av sträcket hos kortflyttarna håller i sig.

BIVRÄK *Pernis apivoris* Totalt endast 2127 sträckande bivräkar utgör en ny bottennotering. Efter en markant nedgång från början av 1970-talet till början av 1990-talet så har minskningen de senaste tio åren inte varit så tydlig (Fig. 1). Årets extremlåga 1934 adulta antyder dock att arten fortsätter utför. Dock bidrog sannolikt sämre

sträckväder under sträcktoppen i slutet av augusti till en sämre koncentration till Falsterbohalvön. Bivräken minskar även i Finland där en kraftig nedgång konstaterats sedan mitten av 1980-talet (Taivalmäki m.fl. 2001). Det är inte helt uppenbart vad som orsakat minskningen, men tänkbara förklaringar är en minskande andel äldre lövskog i det svenska häckningsområdet, jakt längs sträckvägarna (främst vårjakt under nordsträcket över centrala Medelhavet) och avverkning av regnskog i övervintringsområdet i Väst- och Centralafrika.

Redan i slutet av juli noterades enstaka sträckare men endast en bivräk bokfördes under de första två augustiveckorna. Efter 260 sträckare 21-22 augusti avslutades månaden med 202 ex den 29:e. Istället inföll en sen topp i början av september med som mest 320 ex den 4:e och 254 ex tre dagar senare. Mediantdatum för de gamla fåglarna inföll sex dagar senare än normalt (3 september). Även ungfågarna var fåtaliga med som mest 38 ex

tabell 2

DE TRE BÄSTA STRÄCKDAGARNA i Falsterbo 2001 för de vanligare rovfågarna.
The three best days at Falsterbo in autumn 2001 in the most common raptors.

Art	Antal	Dag	Antal	Dag	Antal	Dag
Bivvråk	321	4 sep	257	7 sep	204	29 aug
Glada	331	18 okt	215	6 okt	177	17 okt
Brun kärrhök	162	18 aug	80	15 aug	76	29 aug
Blå kärrhök	27	18 okt	18	2 nov	10	17 okt
Sparvhök	1769	5 okt	1263	18 okt	1256	31 okt
Ormvvråk	4204	18 okt	1529	17 okt	638	23 okt
Fjällvråk	420	18 okt	84	17 okt	66	20 okt
Fiskgjuse	41	15 aug	26	29 aug	21	18 aug
Tornfalk	66	6 okt	42	22 aug	38	20 sep
Stenfalk	26	4 okt	16	11 okt	12	2 okt
Lärkfalk	7	23 sep	6	22 sep	6	25 sep

den 14 september. Detta mediandatum ligger tre dagar senare än genomsnittet och ännu i början av oktober räknades ett tjugotal juvenila. Ungfågelsandelen på 9 % antyder att häckningsresultatet, liksom flertalet år, varit dåligt. I Dalsland resulterade nio häckningsförsök i ett medeltal på endast 0,33 flygga ungar (Ilmo Södergren *in lit.*). Frågan är hur bivvråkarna kan avläsa häckningsförutsättningarna. Vid tiden för etableringen i slutet av maj fanns indikationer på ett mycket bra getingår för den fribyggande arten i Dalsland, men alla getingar tycktes av någon anledning ha varit borta före juni månads utgång (Ilmo Södergren *in lit.*).

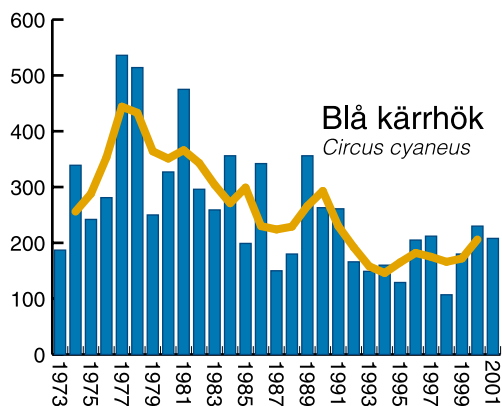
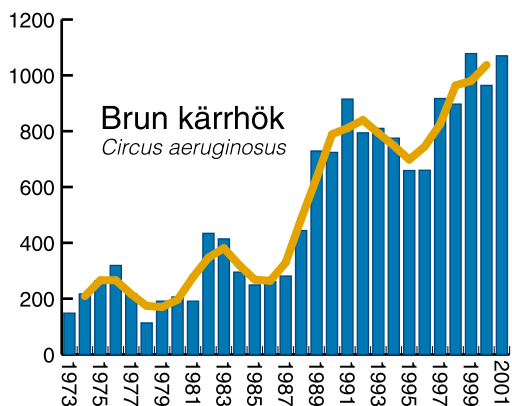
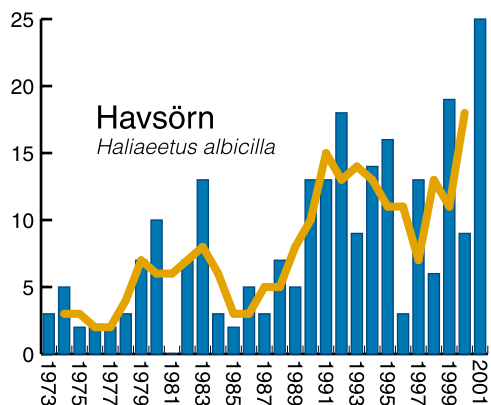
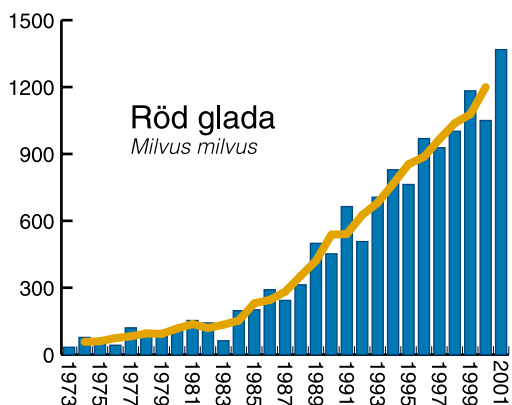
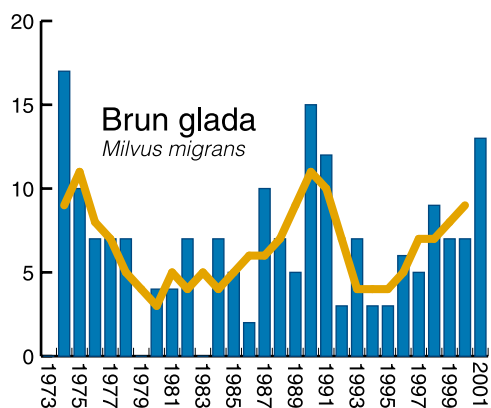
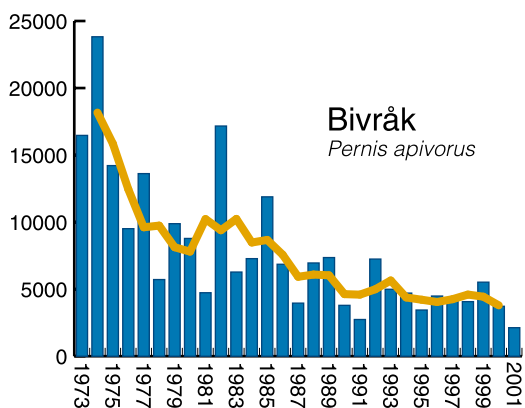
Vid Stevns klint räknades totalt 1015 bivvråkar med som mest 244 ex den 29 augusti. Även ett par andra dagar var dagssiffrorna något högre än motsvarande från Falsterbo.

BRUN GLADA *Milvus migrans* Den 17 augusti sträckte årets första bruna glada ut vid Nabben och följdes av 2 ex redan nästa dag. Ytterligare två bokfördes i slutet av augusti, följda av en den 5 september. I mitten av denna månad var en ungfågel stationär på halvön medan en adult sträckte förbi. Ovanligt många observationer gjordes i oktober med två utsträckande den 6:e, följda av enstaka fåglar 13, 17 och 18 oktober. Antalet bruna glador har varierat en hel del utan några tydliga trender sedan 1973 (Fig. 1). Årets 13 ex har endast överträffats två år. Klart avvikande var ålders-

fördelningen. Av 9 äldre fåglar utgjordes inte mindre än 6 (67 %) av 2K-fåglar, födda året innan. Man kan notera att ingen av dessa passerade hösten 2000, då inga ungfåglar noterades i Falsterbo. Tidigare år har ungfågelsandelen varit mycket låg (Tab. 1), vilket skulle kunna tolkas som att arten inte häckat i landet. I år noterades däremot hela 4 juvenila, vilket kan förklaras av att minst ett par enligt uppgift häckat i södra Halland. Liksom hos övriga tropikflyttare passerade de adulta tidigare än ungfågarna, med mediandatum 5 respektive 26 september. Notabelt är att ingen av årets bruna glador bokfördes insträckande vid Stevns klint på den danska sidan.

Den spontana rapporteringen till de regionala rapportkommittéerna antyder snarast ett ökat uppträdande med drygt 100 ex 2000 (Tyrberg 2001). Min gissning är dock att denna siffra innehåller en hel del dubbelräkningar.

RÖD GLADA *Milvus milvus* Gladan fortsätter sin populationsökning och årets 1368 sträckare innebär en ny rekordnotering (Fig. 1). Det av WWF stödda gladprojektet avslutades 1998 (Kjellén 1999). Per-Olof Andersson m.fl. har emellertid fortsatt studierna och kontrollerade under året häckningen för sammanlagt 39 par, främst inom den tidigare provytan. Dessa producerade i genomsnitt 1,85 flygga ungar per påbörjad häckning trots att 21 % av häckningarna misslyckades.

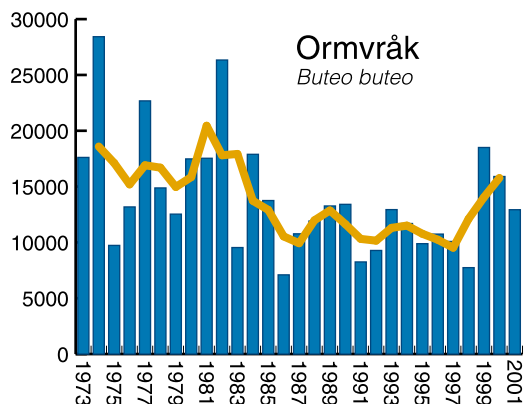
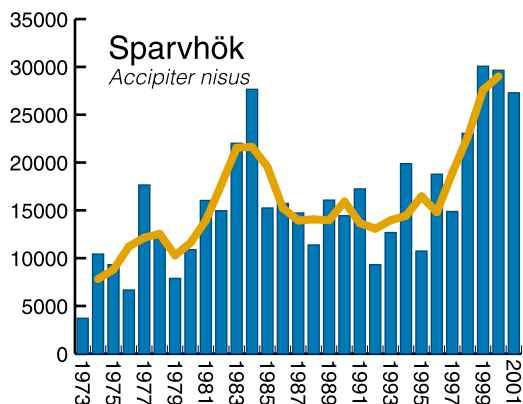
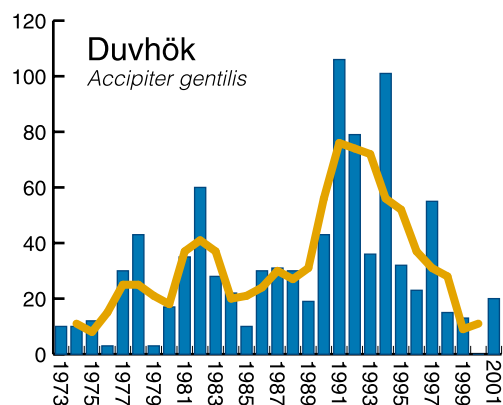
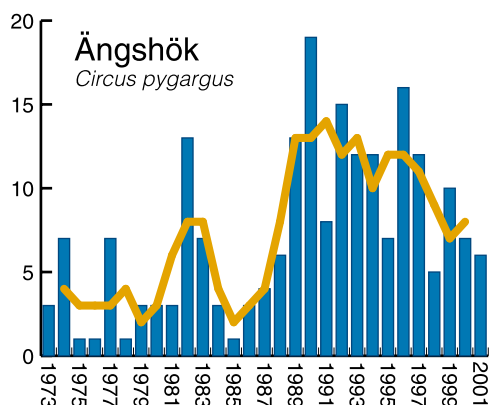

Figur 1. Sträckket av de 16 vanligaste rovfåglarna i Falsterbo 1973-2001 (blå staplar) med rullande treårsmedelvärden (orange linje).

The migration of the 16 most common raptors at Falsterbo 1973-2001 (blue columns) with rolling tree-year averages (orange line).

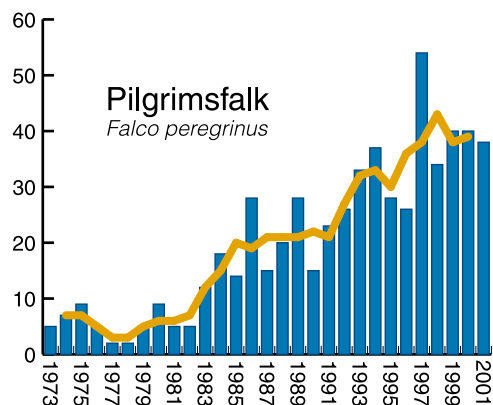
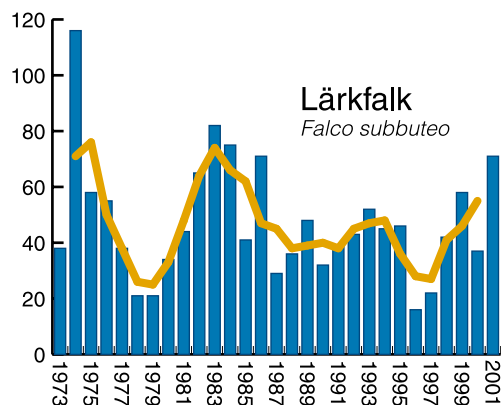
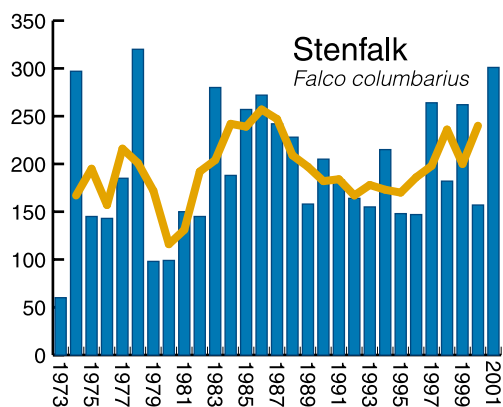
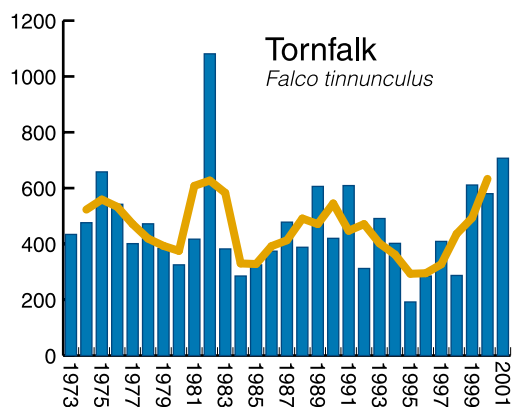
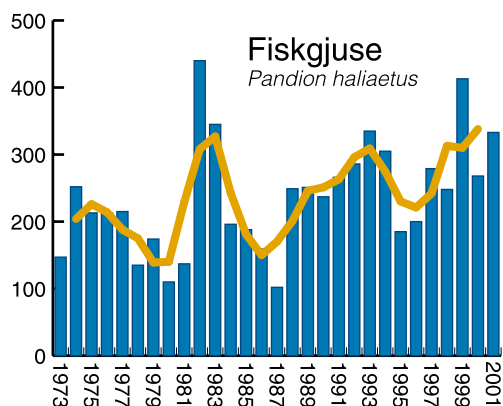
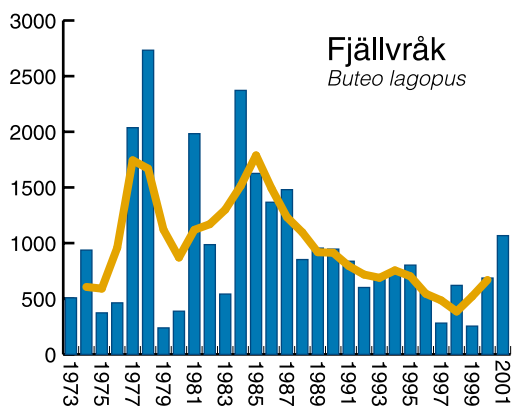

1067 fjällvråkar *Buteo lagopus* hösten 2001 - den högsta säsongssiffran sedan 1987! (Foto: Jan Elmelid/N)

Figur 1. (forts.) Sträcknet av de 16 vanligaste rovfåglarna i Falsterbo 1973-2001 (blå staplar) med rullande treårsmedelvärden (orange linje).

The migration of the 16 most common raptors at Falsterbo 1973-2001 (blue columns) with rolling three-year averages (orange line).

Figur 1. (forts.) Sträcket av de 16 vanligaste rovfåglarna i Falsterbo 1973-2001 (blå staplar) med rullande treårsmedelvärden (orange linje).

The migration of the 16 most common raptors at Falsterbo 1973-2001 (blue columns) with rolling tree-year averages (orange line).

I de lyckade häckningarna blev i genomsnitt 2,32 ungar flygga och ett par fick fyra ungar på vingarna. Siffrorna ligger nära genomsnittet för perioden 1987-1998 (Kjellén 1999). Under det senaste året har det kommit larmrapporter från Birdlife International om kraftigt minskande gladbestånd i flera länder i Västeuropa. I detta sammanhang blir det livskraftiga svenska beståndet allt viktigare internationellt.

Bortsett från 41 sträckare den 18:e var antalen i augusti som vanligt blygsamma. Inte förrän i mitten av september ökade siffrorna med som mest 155 ex den 23:e. Efter en topp på 215 ex 6 oktober kulminerade sträcket 17-18 oktober, då 177 respektive 331 glador räknades. Den senare siffran ligger endast två fåglar under dagsrekordet från 15 oktober 2000. I november passerade sammanlagt 69 glador, men så sent som 8 december noterades 15 insträckande vid Stevns klint. Totalt räknades 583 ex på den danska sidan t. o. m. 20 november, vilket utgör 43 % av Falsterbosiffran.

Den sena sträcktoppen ledde till mediandatum 6 respektive 17 oktober för ungfåglar och adulta, vilket är åtta respektive tio dagar senare än genomsnittet sedan 1986. En generell senareläggning av sträcket har ägt rum under perioden. Ungfågelsandelen på 82 % ligger något över medel och bryter en trend mot lägre andel juvenila i Falsterbo under senare år (Tab. 1). Majoriteten av de adulta gladorna tillbringar vintern i Skåne där vinterbeståndet numera torde överstiga tusen fåglar. Dessa är nuförtiden mer jämnt fördelade över landskapet än tidigare, varför det är svårt att inventera antalet övervintrare.

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla* Efter fjolårets låga notering, sannolikt främst orsakad av den extremt milda senhösten, räknades rekordhöga 25 utsträckare från Nabben (Tab. 1). Redan i slutet av augusti var en subadult nere och vände, men de första två utsträckarna bokfördes 12 september. Därefter följde ytterligare två i september och en under första oktoberdekaden. En mindre topp registrerades i mitten av månaden med 4 sträckande 23 oktober. Över hälften av havsörnarna passerade så sent som i november med maximalt 5 ex den 8:e och två fåglar under tre olika dagar 14-19 november. Detta innebär att mediandatum, 8 november, inföll tre veckor senare än normalt. Av sträckarna var 3 adulta, 7 subadult och hela 15 juvenila. Den ovanligt höga ungfågelsandelen

(Tab. 1) speglar förhoppningsvis ett gott häckningsresultat. Vid Stevns klint räknades 10 havsörnar under hösten, varav hälften inte sågs i Falsterbo. Dessa uppges åtminstone delvis ha sträckt söderut längs kusten av Själland. Det svenska beståndet av havsörn fortsätter att öka (Tyrberg 2001). För andra året i rad häckade arten i Skåne (Nilsson 2001) och det lär nog bli fler par framöver. Även i Finland går det bra och under 1990-talet var den årliga tillväxten för hela landet 7,5 %. År 2000 uppskattades drygt 200 par häcka (Stjernberg 2001). Till Danmark återkom havsörnen 1995 och 2000 fanns 6 häckande par (Grell 2001).

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus* Under första halvan av augusti var antalen ovanligt låga, sannolikt till följd av olämpligt sträckvader. Den 15:e passerade den första stöten med 80 sträckare, följt av 162 ex tre dagar senare. En relativt jämn passage registrerades därefter fram till 25 september, varefter antalen sjönk. Ännu 5 oktober räknades 13 sträckare och enstaka fåglar passerade fram till mitten av månaden. Rekordsen var den ving-skadade ungfågel som sträckte ut 14 november. Mediandatumen inföll normalt i ordningen ungfåglar (22.8), honor (29.8) och hanar (5.9). Årsumman stannade på 1070 vilket är i nivå med rekordsiffran från 1999 (1078 ex). Vid Stevns klint summerades 401 ex vilket endast utgör 37 % av Falsterbosiffran, främst en följd av förhållandevis dålig täckning i augusti. Liksom för röd glada har en högst påtaglig ökning ägt rum sedan början av 1970-talet. Utvecklingen för den bruna kärrhöken verkar dock gå lite mer i vågor (Fig. 1).

Den jämförelsevis höga ungfågelsandelen hos brun kärrhök (Tab. 1) beror delvis på att ungfågarna är mer koncentrerade till Falsterbo än de adulta (Kjellén 1997). Den årliga variationen är förhållandevis liten vilket gör det svårt att uttala sig om häckningsutfallet enskilda år. Vid Hornborgasjön var ungproduktionen ovanligt dålig under 2001 (Bengt Pettersson *muntl.*), men det är tveksamt om detta är representativt för hela det svenska utbredningsområdet. Flertalet år har honorna dominerat bland de adulta sträckarna, och årets 53 % ligger nära genomsnittet sedan 1986. Bland årets hanar utgjordes 12 % av fjolårsfåglar (2K). Fjolårshanarna passerade i genomsnitt två dagar tidigare än övriga hanar. Även generellt sträcker subadult rovfåglar, som normalt inte häckat under sommaren, söderut före de adulta.

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyaneus* Efter en topp i samband med de utpräglade gnagaråren 1977-78 minskade antalet sträckare rejält fram till början av 1990-talet. Årsummorna har sedan varit mer stabila och kanske ser vi nu en vändning efter årets lämmelår. Sannolikt var det de dominerande ostvindarna som ledde till att en förhållandevis högre andel gamla fåglar än normalt passerade Falsterbo hösten 2000. Jämfört med rekordlåga 48 % ungfåglar i fjol utgör årets 72 % istället ett av de högre värdena sedan 1986. Detta speglar med stor sannolikhet den bästa häckningssäsongen på länge i Skandinavien. Vi kan emellertid konstatera att uppgången inte är lika slående som för den mer lämmelberoende fjällvråken (Fig. 2).

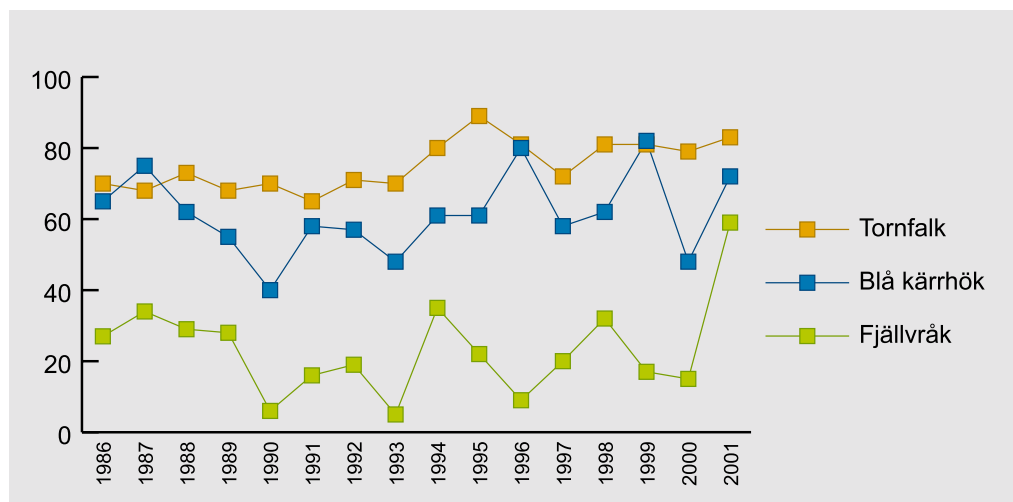
Den första sträckaren bokfördes 15 augusti och följdes av ytterligare nio fram till slutet av månaden. Första ungfågeln noteras normalt inte förrän några dagar in i september, men i år siktades en juvenil redan 29 augusti. Endast ensiffriga dagsummor bokfördes fram till ett kallluftsgenombrott i mitten av oktober. Då räknades 10 blåhökar den 17:e och hela 27 ex följande dag. Antalet i november var högre än normalt med maximalt 18 ex den 2:a. Den sena sträcktoppen ledde till ovanligt sena mediandatum för samtliga kategorier (17-24 oktober). Detta förstärker den trend till senareläggning av sträcket som registrerats sedan 1986. Sälunda har mediandatum för ungfågarna för-

skjutits från 30 september i slutet av 1980-talet, via 9 oktober i början av 1990-talet, till 17 oktober i slutet av 1990-talet. Troligen är den primära orsaken att höstarna generellt blivit varmare. Normalt sträcker klart färre gamla hanar än honor i Falsterbo. Årets 51 % ligger nio procent över genomsnittet sedan 1986 och är endast den andra gången hanarna varit i majoritet. Vid Stevns klint räknades totalt 99 blå kärrhökar vilket utgör knappt hälften av antalet i Falsterbo. Liksom många andra år skilde enstaka dagssummor mer än för flertalet arter. Till exempel räknades 22 ex vid Stevns jämfört med 10 i Falsterbo den 17 oktober och 9 ex mot 27 i Falsterbo följande dag. Detta hänger troligen samman med att arten sträcker på relativt bred front varför rådande vind koncentrerar fåglarna olika till de båda lokalerna.

ÄNGSHÖK *Circus pygargus* Enstaka par har häckat i nordöstra Skåne de senaste åren, även om häckning ej kunde säkerställas 2001 (Nilsson 2001). Totalt rapporterades endast drygt 10 par utanför Öland 2000, vilket utgör en nedgång sedan mitten av 1990-talet (Tyrberg 2001). I Danmark där arten nästan enbart häckar på södra Jylland verkar beståndet ha varit relativt stabilt i storleksordningen 35-50 par sedan 1970-talet (Jørgensen 1998). Under en inventering 2000 hittades 43-49 par (Grell 2001). I Falsterbo var ängs-

Figur 2. Ungfågelsandel hos blå kärrhök, fjällvråk och tornfalk i Falsterbo 1986-2001.

Proportion of juveniles in Northern Harrier (blue dots), Rough-legged Buzzard (green dots) and Eurasian Kestrel (orange dots) at Falsterbo 1986-2001.

höken sällsynt under 1970-talet. Medan antalen fördubblades i slutet av 1980-talet, har de successivt sjunkit sedan dess (Tab. 1, Fig. 1). Årets sex fåglar ligger strax under medel för hela perioden. Ensamma ängshökar sträckte 2, 16, 19, 21, 26 och 30 augusti. Dessa fördelade sig på en 2K hane, två gamla honor, en 2K hona och två ungfåglar. På grund av de låga årssiffrorna har ungfågelsandelen sedan 1986 varierat en hel del kring ett medeltal på 53 % (Tab. 1). På den danska sidan iakttogs två ungfåglar under hösten. Ingen av dessa sågs i Falsterbo vilket innebär att överensstämmelsen, som vanligt för denna art, var dålig.

STÄPPHÖK *Circus macrourus* Under 1970-talet sågs endast två sträckare i Falsterbo, vilket ökade till 11 under 1980-talet och 10 på 1990-talet. Den högsta årssiffran var tidigare 4 ex hösten 1990. Under hösten drabbades Finland och Sverige av ett kraftigt inflöde av stäpphökar och minst elva olika fåglar noterades enbart på Falsterbohalvön. Redan 31 augusti sträckte en ungfågel ut vid Nabben och följdes av enstaka juvenila 4 och 5 september. En sträcktopp i mitten av september innehöll bland annat en adult hane den 17:e och två ungfåglar den 21:e. Under perioden 20 september till 5 oktober sågs 1-2 ungfåglar främst på Skanörs ljunget och senaste observation var en ungfågel som lämnade landet vid Nabben på morgonen den 6 oktober. Den senare var den enda som sågs insträckande vid Stevns klint. Totalt bedömer jag att en hane och 10 ungfåglar var inblandade i höstens observationer. Detta är helt utan tidigare motsvarighet, även om man tar hänsyn till att fler fåglar tidigare klassades som obestämda stängshökar. Notabelt är att inget datum överlappar med ängshök samt att fortfarande ingen gammal hona bestämts i Falsterbo. Sedan 1986 har sammanlagt 10 hanar med mediandatum 12 september och 15 ungfåglar med mediandatum 15 september bokförts. Sträcket kulminerar således ungefär tre veckor senare än motsvarande kategorier för ängshök, trots att båda arterna huvudsakligen övervintrar söder om Sahara.

DUVHÖK *Accipiter gentilis* Duvhöken är till stor del stannfågel och endast mindre antal flyttar längre söderut än Falsterbo. Sannolikt speglar emellertid även dessa förhållandevis låga siffror beståndsutvecklingen. Efter en uppgående trend

från början av 1970-talet till början av 1990-talet har antalet sträckare sjunkit drastiskt (Fig. 1). Detta motsvaras av ett minskat antal vinterobservationer i Skåne på senare år. Efter fjolårets bottenresultat räknades i år 20 duvhökar, trots en förhållandevis mild höst. De två första noterades så sent som 18 oktober och följdes av ytterligare fem i slutet av månaden. Sträcket kulminerade inte förrän i början av november med som mest 5 ex så sent som 14 november. Som vanligt dominerade ungfågarna, men 2 adulta hanar är faktiskt över genomsnittet. Bland de könsbestämda ungfågarna övervägde hanarna klart. Ringmärkningen bevisar att såväl svenska som norska och finska duvhökar uppträder i Skåne vintertid. Häckfågelinventeringarna i Finland visar på en nedgång med 25 % sedan 1992 (Taivalmäki m. fl. 2001), vilket överensstämmer väl med minskningen i Falsterbo. En allmän nedgång, som skylls på en minskad areal äldre skog, anses också ha skett i Norge trots att arten fredades 1971 (Nygård m. fl. 1998). Det finns således relativt samstämmiga uppgifter som stöder en nedgång av duvhökspopulationen i Fennoskandia sedan början av 1990-talet. Vid Stevns klint räknades 8 duvhökar (därav tre så sent som 19 november), av vilka tre inte sågs vid Nabben.

SPARVHÖK *Accipiter nisus* Sparvhöken är den enda rovfågel som sträcker under hela räkningsperioden. Redan från början av augusti noterades enstaka fåglar, även om sträcket inte tog fart förrän i mitten av månaden. Som mest räknades 815 ex 22 augusti. En mindre sträcktopp i mitten av september kulminerade med 908 ex den 16:e, då 1025 räknades på den danska sidan. Antalen var därefter ovanligt låga i slutet av månaden. Utsträcket var bra hela oktober, med sex dagssiffror över tusen, varav en på månadens sista dag (Tab. 2). Tresiffriga antal räknades fram till 8 november, men därefter var sträcket matt. Även om totalsiffran på drygt 27 000 sparvhökar är något lägre än de två närmast föregående åren ligger antalet kvar på en mycket hög nivå (Fig. 1). Grovt sett har antalet sträckare ungefär tredubblats sedan början av 1970-talet. Häckfågelstaxeringarna i Finland uppvisar en tydlig minskning under 1990-talet (Taivalmäki m. fl. 2001), vilket talar för att finska sparvhökar inte utgör någon betydande andel av sträckarna i Falsterbo. Vid Stevns klint räknades 7142 ex vilket endast utgör 26 % av antalet i Fal-

sterbo. Med två undantag gav flertalet dagar med bevakning på båda sidor av sundet klart lägre siffror på den danska sidan. Så räknades t.ex. 1023 ex i Falsterbo mot 182 vid Stevns den 13:e och 1263 respektive 124 ex den 18 oktober. Det är således inte enbart de färre räkningsdagarna på den danska sidan som förklarar den ovanligt stora skillnaden.

Inga spårhökar åldersbestämdes under hösten. Jag har istället använt det samlade antalet bestämda fåglar från varje dekad de 15 närmast föregående åren för att räkna om årets sträckare. De unga honorna kulminerade normalt den 5 september medan passagen av övriga kategorier låg 2-7 dagar senare än normalt. Mediandatum för unga hanar, adulta honor och adulta hanar inföll 5, 18 respektive 27 oktober. Även om den sena sträcktoppen inte var lika extrem som närmast föregående höst, ledde den till en förhållandevis låg ungfågelsandel på 69 % (Tab. 1). En senare sträcktopp förefaller vara den viktigaste orsaken till den sjunkande ungfågelsandelen de senaste sex åren, jämfört med perioden 1986-1995. Däremot verkar procenten juvenila inte direkt spegla häckningsutfallet hos spårhökar. Eftersom honorna generellt sträcker tidigare för den sena sträcktoppen också antas vara huvudanledningen till att hanarna dominerade bland såväl adulta (51 %) som juvenila (57 %).

ORMVRÅK *Buteo buteo* Efter en tydlig nedgång från början av 1970-talet till mitten av 1980-talet har antalet ormråkar i Falsterbo varit relativt konstant. Årets knappt 13 000 ligger klart över medeltalet för 1990-talet (Tab. 1). De årliga antalsvariationerna är förhållandevis stora, vilket mer torde spegla en väderberoende koncentrationsgrad till halvön än skillnader i ungproduktion. Däremot reflekterar variationen i ungfågelsandel åtminstone i viss mån häckningsutfallet, då gamla och unga ormråkar är ungefär lika koncentrerade till Falsterbo (Kjellén 1997). Andelen juvenila har sedan 1986 varierat mellan 35 och 65 %. Av de senaste tre åren var 1999 bra, 2000 genomsnittligt och 2001 klart över medel. I Finland har ormråken minskat med 30-40 % sedan 1995 (Taivalmäki m.fl. 2001), men dessa vråkar sträcker söderut öster om Östersjön och påverkar inte antalen i Falsterbo.

De första sträckarna bokfördes 17 augusti och redan följande dag räknades 247 ex. Efter en liten

topp 12-16 september minskade antalet och månadsbästa inskränkte sig till 567 ex den 25:e. Den verkliga toppen inträffade inte förrän i samband med ett kallluftsgenombrott i mitten av oktober med 1529 ex 17 oktober och hela 4204 ex följande dag. Ovanligt många räknades även i november med över 400 såväl 8 som 9, 341 ex den 14:e och 283 ex så sent som 19 november. Ännu kring årsskiftet sträckte mindre antal ormråkar i samband med kyla och snöfall. Dagssiffrorna på den danska sidan var ovanligt låga och årssumman på 4629 ex utgör endast 36 % av antalet i Falsterbo.

Liksom närmast föregående år innehöll sträcktoppen i mitten av oktober en ovanligt hög andel adulta varför mediandatum för de gamla fåglarna (17.10) inföll tolv dagar senare än medel. Detta är endast en dag innan medianen för ungfågarna, jämfört med en normal skillnad på nio dagar. Den allmänna senareläggningen av sträcket de senaste sexton åren håller i sig och är än mer markant om man jämför med 1950-talet, då sträcktoppen oftast inföll i slutet av september (Ulfstrand m.fl. 1974). Generellt mildare vintrar kan även leda till att en större andel av ormråkarna väljer att tillbringa vintern i Sverige, vilket då medför färre sträckare i Falsterbo.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus* Inte förrän den 26 september noterades de första fjällvråkarna och fram till kallluftsgenombrottet i mitten av oktober var antalen blygsamma. Efter 84 ex den 17 oktober räknades 420 ex följande dag, den högsta dagssiffran på åtskilliga år. Passagen fortsatte ytterligare sex dagar för att sedan avta markant. Ännu 2 november bokfördes 65 fjällvråkar och mindre antal sträckte fram till dess att räkningarna slutade. Totalsiffran slutade på 1067 ex vilket innebär det högsta antalet sedan 1987 (Fig. 1). Det är uppenbart att fjällvråkarna svarade direkt på det första verkliga lämmelåret sedan 1982. Det var också första gången sedan åldersbestämningen inleddes 1986 som ungproduktionen var god. Årets ungfågelsandel på 59 % ska jämföras med ett genomsnitt på endast 23 % resten av perioden (Tab. 1, Fig. 2). Den kraftigare ökningen jämfört med blå kärrhökar antyder att gnagartillgången var bättre i fjällen än i skogslandet. Under 1940 och 1950-talen var antalet inräknade fjällvråkar i Falsterbo förhållandevis lågt (Rudebeck 1950, Ulfstrand m.fl. 1974). Detta antyder att lämmeltillgången

även då var dålig under en längre tidsperiod, varför de prydliga 3-4-årscykler som registrerades från slutet av 1960-talet fram till 1982 kanske inte är så generella som ibland hävdats. Troligen bidrog emellertid även sämre optisk utrustning på den tiden till att en större andel av fjällvråkarna försvann bland massan av passerande ormvräkar.

Liksom för flertalet kortflyttare var sträcktoppen ovanligt sen med mediandatum 10 respektive 4 dagar senare än normalt för gamla respektive ungfåglar. Kön och fjolårsfåglar har inte, som tidigare, separerats bland de adulta. Vid Stevns klint räknades 314 fjällvråkar under hösten vilket utgör 29 % av Falsterbosumman. Toppdagen 18 oktober sågs 139 ex (33 % av fåglarna) på den danska sidan.

MINDRE SKRIKÖRN *Aquila pomarina* För första gången sedan 1987 sågs inte en enda skrikörn på Falsterbohalvön under sträckräkningarna! En trolig mindre skrikörn sträckte dock in vid Stevns klint redan 27 juli. Denna fågel sågs även på Falsterbohalvön (Karlsson & Ehnbohm 2001). Rent allmänt har observationerna av mindre skrikörn minskat de senaste åren medan iakttagelserna av större skrikörn för närvarande snarast tenderar att öka.

KUNGSÖRN *Aquila chrysaetos* En juvenil kungsörn var nere och vände vid Nabben 8 november men något utsträck blev det inte i år heller. Annars är tendensen snarast ökande sedan 1970-talet (Tab. 1). Sannolikt beror detta på att arten för närvarande ökar såväl i Skåne som på andra håll i södra Sverige. Fortfarande är emellertid kungsörnen ovanligare än mindre skrikörn på Falsterbohalvön.

FISKGJUSE *Pandion haliaetus* Sträcket var igång från första dagen även om dagssiffrorna var låga fram till mitten av månaden. Den 15 augusti räknades 41 fiskgjusar, en av de högsta siffrorna någonsin. Toppdagarna brukar inträffa senare i månaden, med som mest 53 ex den 21 augusti 1991. Sträcket var sedan kraftigt drygt en vecka efter toppdagen och efter en svacka kom ett par bra dagar i slutet av månaden. Antalen minskade sedan successivt under september, men fiskgjusar bokfördes under 22 av månadens dagar. Av fyra gjusar i oktober passerade tre så sent som 18, 19 respektive 21 oktober. Det tidiga sträcket ledde till

ett ovanligt tidigt mediandatum för de adulta fiskgjusarna den 17 augusti, medan ungfåglarna kulminerade mer normalt 29 augusti.

Totalsumman på 333 ex ligger en bra bit över genomsnittet (Tab. 1). Trots betydande årliga variationer antyder utvecklingskurvan fortfarande ett svagt ökande bestånd (Fig. 1). I Mellansverige har fiskgjusen lokalt minskat kraftigt de senaste åren (Mikael Hake *muntl.*), medan beståndet i Skåne snarast tycks fortsätta att öka. Det blir intressant att ta del av resultatet från riksinventeringen 2001. I Finland kontrollerades 1539 bon 2000 och i genomsnitt producerades 1,68 ungar (Saurola 2001). Det finska beståndet förefaller för närvarande vara stabilt efter en tidigare svag ökning. Årets ungfågelsandel på 52 % antyder ett genomsnittligt häckningsutfall (Tab. 1). Som vanligt var summan vid Stevns klint betydligt lägre, och totalt 109 ex utgör en tredjedel av antalet på den svenska sidan.

TORNFALK *Falco tinnunculus* Tornfalken har en mycket utdragen sträckperiod. Även om utsträck kan noteras under hela räkningsperioden är arten normalt fåtalig från slutet av oktober. Antalen var låga fram till mitten av augusti, då siffrorna ökade till ett maximum på 42 sträckare den 22:a. Från slutet av augusti till mitten av september sträckte ovanligt få tornfalkar. Antalen ökade igen mot slutet av september, då som mest 38 ex passerade den 20:e. Rekordmånga fåglar bokfördes under första oktoberhalvan. Som mest räknades 66 ex den 6 oktober, vilket torde vara den högsta oktobersiffran någonsin. Endast mindre antal passerade under senhösten med totalt 8 ex i november. Det sena sträcket ledde till att mediandatum för adulta såväl som juvenila inföll drygt en vecka senare än normalt, den 16 respektive 20 september.

Totalsumman på 707 tornfalkar är faktiskt den högsta inräknade i Falsterbo någonsin. Den extrema toppen i samband med det goda gnagaråret 1982 utgör en uppräknings av Gunnar Roos bokförda antal (jmf. ovan). Det verkar som vi nu på allvar tagit oss ur en svacka under mitten av 1990-talet. I ett längre perspektiv förefaller beståndet ha varit stabilt sedan början av 1970-talet (Fig. 1). Bilden är därmed något skild från de båda övriga nordliga gnagarspecialisterna, blå kärrhök och fjällvråk, vilka minskat kraftigt i brist på goda gnagarar sedan 1982. I Finland har tornfalken ökat

kraftigt sedan början på 1980-talet (Taivalmäki m. fl. 2001). En stor del av ökningen tillskrivs uppsättandet av ett stort antal tornfalksholkar, där 90 % av de 1214 par som kontrollerades 2000 häckade. Även om ungfågarna är något överrepresenterade i Falsterbo är årets ungfågelsandel på 83 % en av de högsta sedan 1986 (Fig. 2). Detta såväl som den höga totalsiffran på 590 juvenila bör kunna tas som intäkt på ett gott häckningsutfall. Från Västerbotten rapporteras också ovanligt stora kullar under året (Stefan Delin *muntl.*). Detta visar att gnagarförekomsten var bra även utanför fjällen. Antalet vid Stevns klint var rekordlåg i förhållande till Falsterbo med endast 18 %. Detta kan endast delvis förklaras med en något sämre täckning än vanligt.

AFTONFALK *Falco vespertinus* Den 6 september sträckte en första ungfågel ut vid Nabben. Den följdes av ytterligare fåglar 22 och 24 september. Från slutet av september till början av oktober fanns upp till tre stationära unga aftonfalkar på halvön, där de framförallt uppehöll sig på Skanörs

ljung. En av dessa sträckte ut vid Nabben 6 oktober medan en annan vände. Detta blev senaste observationsdag. Sammanlagt sågs således minst 6 juvenila under hösten, vilket kan jämföras med ett medeltal på 2 fåglar sedan 1973. Ingen tydlig trend kan iakttas utan det handlar främst om att ett varierande antal, främst ungfåglar, bläser in från sydost under hösten. Det är intressant att jämföra med höstens rekorduppträdande av stäpphök, då arterna till stor del har överlappande utbredningsområden. Sedan 1986 har tre hanar med mediandatum 22 augusti och 25 ungfåglar med mediandatum 13 september bokförts.

STENFALK *Falco columbarius* Den första stenfalken observerades 22 augusti, ett tidigt datum för en ungfågel. Därefter följde ytterligare 9 ex i slutet av månaden. En ovanligt jämn passage registrerades under september med utsträckande stenfalkar alla dagar utom en. En sträcktopp i början av oktober gav bland annat 26 ex den 4:e, en hög dagssiffra. Även om antalen minskade noterades utsträck flertalet dagar fram till den 24 okto-

---

Aftonfalk *Falco vespertinus* juv., Skanörs ljung, september 2001 (Foto: John Larsen). Tre juvenila aftonfalkar uppehöll sig här från slutet av september till början av oktober. Sammanlagt noterades minst sex juvenila under hösten, att jämföras med ett årsmedeltal på två fåglar sedan 1973.

ber. Säsongen avslutades med tre ex i november. Liksom för flera andra kortflyttare har en senareläggning av sträcket ägt rum under senare år. Såväl adulta hanar (11 oktober) som ungfåglar (30 september) kulminerade klart senare än genomsnittligt sedan 1986.

Årssumman på 301 ex är liksom för tornfalk den högsta någonsin bokförda. Trots att stenfalken huvudsakligen lever av småfåglar har häckningsresultatet visat sig vara korrelerat till gnagarförekomsten i fjällen (Hagen 1969). Även om ungfågarna dominerar klart bland sträckarna i Falsterbo, tyder såväl den ovanligt höga ungfågelsandelen (Tab. 1) som den höga totalsiffran på att häckningen gått bra i år. Detta i överensstämmelse med de tre övriga utpräglade nordliga arterna i Figur 2. Även de tidigare högsta topparna åren 1974 och 1978 inträffade under utpräglade gnagarår. Trots stora årliga fluktuationer i antalet sträckare förefaller stenfalkspopulationen relativt stabil sedan 1970-talet (Fig. 1). På den danska sidan räknades 79 ex vilket motsvarar 26 % av Falsterbosiffran. Som vanligt var överensstämmelsen enskilda dagar förhållandevis dålig. Sälunda räknades t.ex. 26 ex i Falsterbo mot 2 ex vid Stevns klint 4 oktober samt 16 respektive 28 ex den 11 oktober.

LÄRKFAK *Falco subbuteo* Totalt 71 lärkfalkar ligger klart över genomsnittet (Fig. 1). Sedan 1970-talet verkar beståndet vara relativt stabilt även om medeltalet för 1990-talet är lägre än för de båda föregående decennierna (Tab. 1). På lite längre sikt är den allmänna trenden sedan 1950-talet, trots stora årliga variationer, snarast svagt negativ (Kjellén & Roos 2000). I Finland visar häckfågelstaxeringar på ett i stort sett oförändrat bestånd sedan 1982 (Taivalmäki m. fl. 2001). I Danmark är lärkfalken betydligt mer sällsynt än hos oss och i dagsläget finns endast ett 10-tal kända par (Jørgensen 1989, Grell 2001).

Den första sträckaren noterades redan 8 augusti, men sammanlagt sågs endast 9 lärkfalkar under månaden. En sen sträcktopp inföll i samband med ostvindar 16-25 september vilket gav tre relativt höga dagsiffror på 6-7 ex (Tab. 2). Totalt 10 lärkfalkar sträckte ut i början av oktober, men på den danska sidan sågs en fågel så sent som 18 oktober. Där slutade höstsumman på 23 ex, varav åtminstone sju inte sågs vid Nabben. Den sena sträcktoppen medförde att mediandatum 22 september för

adulta och 20 september för ungfågarna inföll 23 respektive 9 dagar senare än genomsnittligt sedan 1986. Totalt 15 gamla lärkfalkar innebär att ungfågelsandelen var den näst lägsta sedan åldersbestämningen inleddes. Liksom hos övriga småfalkar är ungfågarna generellt mer koncentrerade till Falsterbohalvön än de äldre fåglarna som sträcker på en bredare front (Kjellén 1997). Den goda förekomsten av lärkfalkar under ostvindarna i mitten av september inträffade i samband med ett inflöde av olika östliga rariteter som stäpphök, aftonfalk och större piplärka. Detta gör att man kan misstänka att även en del av lärkfalkarna hade ostligt ursprung. För detta talar kanske även den ovanligt höga andelen äldre falkar så sent på säsongen. Medan flertalet andra svenska rovfåglar främst gynnas av västvindar förefaller ostvindar leda till ett högre antal lärkfalkar i Falsterbo.

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus* Den första pilgrimsfalken bokfördes 15 augusti och följdes av ytterligare sju fram till slutet av månaden. En jämn passage registrerades sedan under hela september, där dagsbästa inskränkte sig till 3 ex den 10:e. I oktober sträckte sex pilgrimsfalkar varav hälften i början och andra hälften i slutet av månaden. Dessutom fanns under månaden ett antal mer eller mindre stationära falkar på Måklappen. Totalt 38 sträckare ligger på samma nivå som de senaste två åren vilket innebär en minskning i ökningstakten. Då det svenska beståndet fortsätter att öka (Lindberg 2000) är detta förmodligen en tillfällighet. Till exempel kan ostvindarna i september ha lett till en lägre koncentration till Falsterbohalvön. I Skåne fanns under året två par (Nilsson 2001) och i Danmark häckade pilgrimsfalken på Møns klint för första gången på många år.

Ungfågelsandelen har hela tiden varit betydligt lägre än för de mindre falkarna och årets 27 % ligger nära genomsnittet sedan 1986 (Tab. 1). Hanarna dominerade, liksom flertalet år, något hos både adulta och juvenila. Medan adulta hanar och honor kulminerade normalt i början respektive mitten av september inföll mediandatum för juvenila hanar (2 oktober) senare och för juvenila honor (25 september) tidigare än genomsnittet. Hela materialet inskränker sig dock till 10 ungfåglar. Vid Stevns klint räknades 16 pilgrimsfalkar under hösten. Av dessa sågs dock minst hälften inte på den svenska sidan.

RESULTAT OCH DISKUSSION - ÖVRIGA ARTER

I tabell 3 redovisas uppträdandet av övriga arter uppdelat på 10-dagars perioder. Här återfinns även medeltalet sträckare för hela perioden 1973-2000. I samband med specialstudierna av rovfåglar sedan 1986 har ett antal mer sparsamma sträckare räknats vid sidan om. I de fall där mina siffror ligger väsentligt över, men är signifikant korrelerade med de som insamlats av Gunnar Roos, har dessa använts istället. I dylika fall har årssummorna från åren 1973-1985 räknats upp med den genomsnittliga skillnaden, liksom för rovfågarna ovan. På detta vis har jag även kompenserat för att de standardiserade räkningarna tidigare inleddes den 11 augusti, jämfört med den nya starttiden 1 augusti. Detta påverkar främst tidiga sträckare som vadare och tärnor. Ett fåtal arter som tidigare inte artbestämts har även räknats om. Artparet stor/smålom har förts till smålom då detta är den lomart som dominerar klart bland sträckarna i Falsterbo. För fisk- och silvertärna samt för större och mindre korsnåbb har jag använt de säkert artbestämda fåglarna i varje dekad under sextonårsperioden 1986-2001 för att räkna om de obestämda fåglarna från åren 1973-1985. Nedan ges några kommentarer till enskilda arters uppträdande hösten 2001.

LOMMAR - STORKAR Antalet räknade lommar i Falsterbo är förhållandevis väderberoende. Huvuddelen av smålommar sträcker längs sydkusten och normalt passerar huvudmassan längre söderut i Östersjön. Friska syd-sydostvindar gör att en högre andel observeras från Nabben och som mest räknades 439 ex hösten 1999. Under augusti-september uppehåller sig normalt ett antal, främst yngre, rastande storlommar runt Falsterbohalvön. Det kan vara svårt att separera deras lokala förflyttningar från regelrätt sträck. Senare under säsongen passerar en del mer utpräglade sträckare, främst söderut genom sundet. Höstens räkningar gav 91 storlommar, men det finns inga äldre data att jämföra denna siffra med.

Under 1970- och 1980-talen var islommar mycket sällsynta i Falsterbo, medan båda arterna setts årligen de senaste fem åren. Detta överensstämmer med en allmän ökning av antalet fynd i landet på senare år (Cederroth 2001, Tyrberg 2001). Även om det växande antalet aktiva skådare säkert påverkar uppgången så antyder ökningen i Falsterbo, med konstant bevakning, att det verk-

ligen kommer fler islommar till Sverige nuförtiden. Doppingar sträcker till stor del nattetid. Runt Nabben rastar enstaka fåglar under hela hösten och det är inte alltid lätt att avgöra om flygande fåglar verkligen sträcker. Höstens höga siffror (Tab. 3) beror således säkert på att vi tolkat detta annorlunda än tidigare räknare.

Sträckssiffrorna visar på en fortgående ökning av gråhäger och årets 159 sträckare är endast en lägre än fjolårets rekordnotering. Två adulta svarta storkar passerade den 21 augusti. I ett längre perspektiv ökar observationerna (Kjellén 1998) och sannolikt finns numera enstaka häckande par i södra Sverige (Tyrberg 2001). Däremot kom inga av de vita projektstorkarna ner till Falsterbo under hösten.

ANDFÅGLAR Knölsvanen uppvisar en positiv trend sedan 1970-talet och höstens 1225 innebär nytt årsbästa. De internationella andfågelräkningarna visar på en ökning för knölsvan såväl som för de båda arterna sångsvan de senaste trettio åren (Delany m. fl. 1999). Trots relativt stora årliga fluktuationer, speglas detta väl av stigande antal i Falsterbo. Som mest räknades 545 mindre sångsvanar 2000 medan årets 217 sångsvanar ligger fem fåglar över tidigare årsbästa från 1995. Sedan 1986 har flertalet sträckande sångsvanar åldersbestämts. I genomsnitt utgjorde ungfågarna 12 % bland de mindre sångsvanarna och 9 % av sångsvanarna. Detta visar på en förhållandevis låg reproduktionstakt för de långlivade svanarna.

Sädgäsen är förhållandevis fåtalig i Falsterbo, men sträckssiffrorna antyder en nedgång under 1990-talet. Av årets 37 fåglar utgjordes de 32 som passerade före november månad av rasen rossicus. Spetsbergsgäsen kan fortfarande betraktas som en raritet på halvön och den flock på 54 ex som passerade ute över Öresund den 24 september var sannolikt vinddriven. I takt med den våldsamma ökningen av häckande grågäss har även Falsterbosiffrorna skjutit i höjden. Årets höga antal överträffas endast av drygt 12 000 hösten 1998. Rent allmänt har en senareläggning av sträcket ägt rum och höga antal bokförs numera ofta i samband med kallluftsgenombrott under senhösten. Under hösten passerade således hälften av grågässen så sent som i november. Även den vitkindade gäsen befinner sig i en kraftig populationstillväxt och årets drygt 37 000 är den i särklass högsta siffran hittills. Sträcket var relativt utdraget med en topp i

slutet av september och en ny under senare oktoberhalvan. Sannolikt utgjordes dessa främst av Östersjö- respektive tundrapopulationen. Även prutgäsen hade en bra höst även om antalet inte var så extremt. Ungfågelsandelen har sedan 1986 varierat kraftigt; från 0 till 49 procent. Årets 21 % ligger sex procent över medeltalet, vilket torde spegla ett relativt gott häckningsresultat.

Flertalet änder räknades i höga antal under hösten, vilket endast i viss utsträckning torde kunna tillskrivas en bättre täckning med två observatörer. Bläsanden uppvisar en positiv trend alltsedan 1973, liksom i hela Nordvästeuropa (Delany m. fl. 1999). Årets 15 563 ex ligger betydligt över tidigare årsbästa på 9423 ex från närmast föregående år. Som mest räknades hela 5920 ex den 29 september, men ännu högre siffror bokfördes under månaden vid Sandhammaren. Även stjärtand och skedand, som har ett likartat sträckförlopp och ofta passerar tillsammans med bläsänder, uppnådde nya årsbästa med 1490 respektive 438 ex. Dessa båda simänder visar ingen tydlig långtgående trend i Falsterbo, medan stjärtanden minskat något och skedanden hållit sig stabil i hela Nordvästeuropa (Delany m. fl. 1999). Efter en uppgång fram till mitten av 1990-talet har ejdersiffrorna minskat något. Antalet sträckande sjöorrar uppvisar kraftiga, sannolikt väderbetingade, årliga fluktuationer. I ett längre perspektiv framträder en tydlig ökning till skillnad från svärtan som minskat kraftigt sedan 1970-talet. Det är därför något överraskande att årets 335 svärtor utgör nytt årsbästa. En hona av vitnackad svärta som passerade i en sjöorreflock den 15 september utgör det första fyndet på halvön.

TRANA - VADARE Tranan ökar för närvarande i landet och lokalt börjar det till och med höras rop på beskattning av beståndet för att skydda grödorna. De flesta tranor som lämnar landet via Skåne drar rakt söderut mot Rügen mellan Trelleborg och Ystad. I Falsterbo iakttas större antal normalt endast i samband med kraftiga ostvindar. Samtidigt med den talrika förekomsten av lärkfalkar sträckte 706 tranor 24 september och nya rekord-siffran 1610 följande dag. Dessa dagar rådde frisk vind från O-NO. Med hjälp av ytterligare drygt

800 tranor i mitten-slutet av oktober uppnåddes nytt årsbästa och trenden är klart uppåtgående. Av totalt 409 åldersbestämda fåglar utgjorde ungfåg-larna endast 11 %.

Genom att räkningarna inleddes redan den 1 augusti täcker vi passagen av adulta vadare bättre. Då första halvan av augusti dominerades av lågtrycks-passager uppträdde flertalet vadare i förhållande-vis höga antal (Tab. 3). Detta ledde till sträck-siffror över genomsnittet även om uppträdandet av ungfåglar senare under hösten var föga imponerande. Antalet sträckande strandskator ökade under 1970-talet, men har sedan dess generellt minskat igen. Flertalet skärfläckor lämnar landet redan i juli och de relativt begränsade antalen uppvisar ingen tydlig trend. Bortsett från 25 sträckare 1975 har endast enstaka mindre strandpipare bokförts på sträck. Siffrorna antyder en klar minskning sedan 1970-talet, men höstens sju fåglar ligger klart över medel. Antalet större strandpipare uppvisar en svag ökning under de senaste åren, och 1350 ex faller väl in i den bilden. Efter att ha legat relativt stabilt de första två dekaderna ökade antalet ljungpipare något under 1990-talet. Hoppet till årets rekordhöga 1621 ex är dock dramatiskt och framtiden får utvisa om detta var en tillfällighet. Även om en tredjedel av ljungpiparna räknades i samband med lågtrycksväder i början av augusti var sträcket som vanligt spritt över hela säsongen (Tab. 3). En kraftig passage av adulta kustpipare, med som mest 234 ex den 12 augusti och 209 ex följande dag, ledde till ett nytt årsbästa även för denna art.

Den vadare som uppvisar den tydligaste minskningen är tofsvipa. I medeltal sträckte 735 ex under 1970-talet, vilket minskade till 556 ex under 1980-talet och 417 ex under 1990-talet. Helt klart speglar detta den kraftiga beståndsnedgången som även kan iakttas i häckfågelstaxeringarna (Svensson 1999). De nordliga *Calidris*-arterna kustsnäppa, sandlöpare, småsnäppa, spovsnäppa och kärrsnäppa räknades i förhållandevis höga antal i början av augusti, medan bristen på ungfåglar senare under säsongen sannolikt speglar ett misslyckat häckningsresultat på tundran. Nabbensiffrorna antyder en något olika utveckling för de fem närbesläktade arterna. Medan antalet kustsnäppor

Trana *Grus grus* (Foto: Jan Elmelid/N). Nytt dagsrekord noterades den 25 september när 1610 tranor sträckte ut i friska ostvindar. Totalt räknades 3383 ex in under hösten, vilket är nytt årsbästa. Trenden för tranan är klart uppåtgående.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* (Foto: Mikael Arinder). Antalet sträckande större strandpipare har ökat något i Falsterbo under de senaste åren. Höstens 1350 ex faller väl in i den bilden.

varit relativt stabilt under olika decennier, så räknades färre sandlöpare på 1970-talet, samt lägst antal småsnäppor och spovsnäppor under 1990-talet. Däremot antyder kärnsnäppesiffrorna en svagt sjunkande trend under hela perioden. För samtliga är de årliga variationerna, som främst torde påverkas av vädret under sträcktoppen för olika ålderskategorier samt fluktuerande ungproduktion, stora. Sammanlagt nio myrsnäppor, samtliga troligen ungfåglar, utgör nytt årsbästa och kan kanske tolkas som att häckningen i Fennoskandia gått bra. Antalet brushanar har varit förhållandevis stabilt sedan 1973, men årets 414 ex utgör nytt årsbästa.

En kraftig passage av 530 adulta myrspovar noterades vid Nabben redan 23 juli (Karlsson & Ehnbohm 2001). Denna följdes emellertid av en ny våg äldre fåglar i början av augusti, medan ungfågellarna var ovanligt fåtaliga under hösten. Såväl småspov som storspov uppvisar långsiktigt svagt vikande antal. Även för storspov utgör emellertid höstens 640 ex nytt årsbästa. Samtliga Tringa-vadare var liksom drillsnäppa talrikare än normalt. Roskarl är en art som påstås ha minskat kraftigt i Sverige i sen tid. Då det begränsade antalet sträckare i Falsterbo varit konstant de senaste 30 åren, kan man kanske förmoda att sträckarna främst utgörs av tundrahäckare från Ryssland. Även om enstaka unga smalnäbbade simsnäppor rastar vid Nabben varje höst är arten långt ifrån årlig i sträckprotokollen (Tab. 3).

MÄSFÅGLAR - ALKOR En ung storlabb passerade i början av oktober. Tidigare har sammanlagt 11 ex sträckt förbi sedan 1973. Två juvenila bredstjärtade sågs i början av november, ett magert uppträdande som antyder en dålig häckningssång på tundran. Däremot räknades hela 27 unga fjällabbar med som mest 11 ex den 24 augusti. Då passagen var relativt tidig, det var dåligt med unga bredstjärtade under hösten och det var lämmelår i Skandinavien, vågar man kanske anta att flertalet kom från Fennoskandia. Före 1990-talet bokfördes, främst på grund av bestämningsproblem, endast enstaka fjällabbar. Mindre sträcktoppar registrerades sedan 1991 (9), 1994 (16) och 1997 (56), vilket troligen speglar gnagartoppar i delar av häckningsområdet. Endast 16 vanliga labbar innebär en ovanligt låg siffra. De årliga fluktuationerna har varit stora och speglar troligen främst

sträckvädret. Av årets labbar utgjordes 82 % av ungfåglar vilket kan jämföras med i medeltal 61 % juvenila sedan 1986.

Ett ovanligt stort antal juvenila svarthuvad mäsar sågs i Skåne under hösten, varför endast en sträckande vid Nabben förefaller lite. Dvärgmässpassagen var över genomsnittet med en topp av ungfåglar i mitten av september och relativt få adulta under senhösten (Tab. 3). Ungfågellarna utgjorde 49 % vilket kan jämföras med en genomsnittlig andel på 63 % sedan 1986. Långsiktigt ökar antalet sträckare i Falsterbo klart, i takt med en kraftig populationstillväxt i området kring norra Östersjön. Medan antalet sträckande skrattnäsar minskat kraftigt sedan 1980-talet har fiskmäsan ökat klart sedan 1970-talet. Då jag inte räknat upp de tidigare årssiffrorna som kompensation för den tidigare starten bör antalet i första augustidekaden dras från årets summa för att bli jämförbart med medeltalet från 1973-2000. I så fall kan sträcket av skrattnäs (6436 ex) anses vara det bästa sedan slutet av 1980-talet medan fiskmässumman (4666 ex) utgör nytt årsbästa med råge. Även om täckningen sannolikt var något bättre med två observatörer förefaller sträcket under hösten ha varit ovanligt bra. För första gången räknades sträcket av silltrut, en art som anses ha minskat kraftigt i sen tid. Detta resulterade i 54 ex varav endast fyra utgjordes av ungfåglar. Huvuddelen av de tretåiga mäsarna kom sträckande från Östersjön och som vanligt var ungfågelsdominansen stor med 92 %.

Falsterbosiffrorna speglar skräntärnans sentida minskning i Östersjön. En förhållandevis hög andel passerar, liksom hos övriga tärnor, redan i början av augusti. Den tidigare starten ger därför en bättre täckning. Att ungproduktionen är förhållandevis låg framgår av en genomsnittlig ungfågelsandel på endast 15 % sedan 1986. Som en följd av det lågtrycksbetonade vädret i början av augusti koncentrerades sträcket av fisk- och silvertärnor till Nabben i tidigare ej skadad utsträckning. Särskilt anmärkningsvärt är det stora antalet silvertärnor, 1590 ex jämfört med ett tidigare genomsnitt på endast 167 fåglar. Normalt kulminerar sträcket redan i slutet av juli, men i år kom toppen så sent som 12 augusti då 390 ex räknades. Även vid Segerstad på sydöstra Öland räknades rekordmånga silvertärnor vid denna tid (C. Cederroth). Då ungfågelsandelen på 20 % ligger klart under genomsnittet på 34 % kan massuppträdandet inte förkla-

ras med ett ovanligt bra häckningsresultat. Istället förefaller sträcket, som troligen främst består av ryska tundrahäckare, av någon anledning ha blivit fördröjt. Medan fisktärnan minskat i Falsterbo under 30-årsperioden är nedgången inte lika tydlig för silvertärnan. Även antalet sträckande småtärnor har minskat sedan 1970-talet. Sammanlagt 92 svarttärnor ligger klart över genomsnittet (Tab. 3). Uppträdandet i Falsterbo gynnas av ostvindar och den genomsnittliga ungfågelsandelen sedan 1986 är så hög som 90 procent.

Obestämda sillmular har räknats om efter bestämd procent i varje dekad i totalsumman. Flertalet är är sillgrisslan den klart dominerande arten i Falsterbo med i genomsnitt 82 % av sillmularna. Fram till 1982 räknades i princip inga sträckare alls. Sedan dess har varierande antal sträckt söderut genom sundet på senhösten, med som mest knappt 2000 ex 1995. Detta torde spegla ett ökat användande av Öresund och södra Östersjön vintertid av fåglar med västligt ursprung. Under samma period har även fynden av alkekungar ökat och årets 6 fåglar ligger nära högstanoteringen på 7 ex från hösten 1997.

DUVOR - HACKSPETTAR Efter en kraftig nedgång i antalet sträckande skogsduvor sedan början av 1980-talet verkar utvecklingen ha vänt de senaste två höstarna. Ringduvan ökade fram till början av 1990-talet då ett par årssummor översteg 300 000, medan siffrorna sjunkit något sedan dess. Årets sträcktopp inföll relativt sent med knappt 32 000 inräknade 17 oktober och knappt 30 000 följande dag. Endast tre turkdovor innebär en bottennotering för en art som minskat kraftigt under perioden. Även för turturduvan är bilden negativ och årets sena sträckare är den första sedan 1994.

Sträcket av tornseglare är oftast knutet till lågtryckspassager och det är tveksamt om de inräknade siffrorna speglar populationsutvecklingen. I likhet med många andra invasionsarter var det under hösten fart på större hackspett. Som vanligt registrerades betydligt större rörelser längre norrut, men 143 utsträckande med en topp i mitten på oktober utgör den högsta siffran sedan räkningarna inleddes 1973. Utsträck av mer än enstaka fåglar har sedan dess endast konstaterats under åtta föregående höstar. Som mest räknades 124 ex hösten 1975. En kraftigare invasion ägde emellertid rum

hösten 1972, då inga regelbundna räkningar bedrevs. Någon utsträckande mindre hackspett har inte bokförts sedan 1990, medan arten var mer talrik på 1970-talet.

LÄRKOR - ÄRLOR Efter att ha legat relativt konstant de första två decennierna har antalet sträckande trädlärkor ökat klart under 1990-talet. Årets 1321 ex är därför föga imponerande och högsta dagssumman inskränkte sig till 355 ex den 5 oktober. Sånglärkan har minskat kraftigt sedan 1970-talet, varför årssumman istället är jämförelsevis hög (Tab. 3). Berglärkans kraftgång fortsätter och endast fyra fåglar förstärker den negativa trenden. Utöver dessa rastade mindre antal på Måkläppen i början av november. Samtliga tre svalor uppvisar en klart fallande trend under perioden med minst nedgång för hussvalan. Höstens siffror innebär att hussvalan ligger klart under, backsvalan strax under och ladusvalan faktiskt klart över genomsnittet från 1990-talet.

Från att tidigare ha varit en mycket sällsynt gäst iaktas större piplärkor numera i stort sett årligen på sträck och årets 9 ex innebär en ny högstanotering. Antalet utsträckare vid Nabben har ökat från ett snitt på 1,1 för 1970-talet, via 1,6 under 1980-talet till 2,3 ex på 1990-talet. Detta skulle kunna tas som intäkt för att en del av ökningen i Sverige i sen tid är reell, och inte enbart avhängigt fler aktiva ornitologer. För fältpiplärkan är situationen den omvända, med en successiv nedgång under perioden. Medeltalet har således sjunkit från 55, via 30 till 15 ex det senaste decenniet. Efter en topp i slutet av 1980-talet har antalet trädpiplärkor minskat kraftigt, varför årets siffra snarast får ses som ett trendbrott. Antalet ängspiplärkor har fluktuerat mellan 3000 och 17 000 utan någon tydlig trend. Även antalet rödstrupiga piplärkor varierar kraftigt mellan åren, men här kan en fortlöpande minskning sedan 1970-talet spåras. Passagen är relativt koncentrerad i tiden och inskränker sig i stort sett till september månad. Även om det ofta är svårt att skilja sträckare från rastande fåglar torde Falsterbomaterialet spegla en reell nedgång i den svenska populationen av skärpiplärka.

Gulärkan har minskat parallellt med trädpiplärkan sedan slutet av 1980-talet och även här antyder årets siffra förhoppningsvis en viss återhämtning. Forsärlans fluktuationer styrs sannolikt främst av vinterns hårdhet. Efter några milda vintrar

Skrattmåå *Larus ridibundus* (Foto: Tomas Hansen). Antalet sträckande skrattmååar i Falsterbo har minskat kraftigt sedan 1980-talet, men trenden bröts i och med höstens sträcksiffra (6436 ex), den bästa på mer än tio år.

Turkduva *Streptopelia decaocto* (Foto: Jan Elmelid/N). Endast tre turkduvor innebär en bottennotering för en art som minskat kraftigt sedan de regelbundna sträckräkningar påbörjades i Falsterbo 1973.

Svartmes *Parus ater* (Foto: Jan Elmelid/N). Svartmesinvasioner drabbar Falsterbo med mycket oregelbundna mellanrum. Helt i särklass var uppträdandet 1975 då 15 515 sträckte ut. Fyrsiffriga antal har för övrigt noterats höstarna 1988, 1990 och 1991, alltså inom en fyraårsperiod. De 63 ex som räknades in under hösten 2001 fanns med bland de talrika blåmesarna.

innebär årets 244 och fjolårets 260 sträckare de högsta summorna hittills. För sädesärlan ser det emellertid dystert ut med en fortlöpande nedgång under hela perioden.

SIDENSVANS - VARFÄGEL En relativt kraftig invasion av sidensvans inleddes i slutet av oktober och passagen var inte slut när räkningarna avslutades den 20 november. Uppträdandet är högst oregelbundet och tidigare har fyrsiffriga antal endast räknats höstarna 1974-1975 samt 1990. Allmänt har antalet utsträckare snarast minskat under perioden. Även björktrasten åter sig söderut genom landet och det är således främst produktionen av bär och frukter som reglerar utsträcket via Falsterbo. Årets drygt 19 000 är en relativt hög siffra och visar tillsammans med förekomsten av ytterligare ett antal invasionsarter att frukt och frösättning allmänt slagit fel. Taltrasten är främst nattsträckare och höga siffror noteras i Falsterbo högst oregel-

bundet, främst i samband med disig väderlek. Av någon anledning har en generell ökning av antalen ägt rum under perioden. Även rödvingetrasten är främst nattsträckare med mycket fluktuerande sträcksiffror. Till skillnad från taltrasten har antalet generellt gått ner sedan 1970-talet. Dubbelt-rasten är den trast som förefaller att ha störst benägenhet för dagsträck. Som mest räknades drygt 2000 ex höstarna 1993 och 2000 och generellt ökar antalet sträckare.

Främst i oktober noteras ibland flockar med skäggmes som snurrar runt över Nabben på relativt hög höjd. Ofta ses de vända inåt igen och det är svårt att fastställa verkligt utsträck. På samma sätt är det med pungmesen, där de flesta som noteras på Nabben vänder. För båda arterna antyder uppträdandet under perioden en långsiktig ökning. Svartmesinvasioner drabbar Falsterbo med mycket oregelbundna mellanrum. Helt i särklass var uppträdandet 1975 då 15 515 sträckte ut.

I övrigt har fyrsiffriga antal noterats höstarna 1988, 1990 och 1991, alltså inom en fyraårsperiod. Årets 63 ex fanns med bland de talrika blåmesarna. Även om mindre antal blåmesar bokförts på sträck varje höst tenderar de stora utflyttningarna att komma allt tätare. Man kan därför diskutera om arten i dagsläget ska klassas som invasionsart eller regelrätt kortflyttare. I medeltal räknades drygt 7000 på 1970-talet, vilket steg via 13 000 på 1980-talet till drygt 29 000 under 1990-talet. Höstens nästan 43 000 är den femte högsta årssiffran hittills och faller väl in i mönstret. Toppen inföll som vanligt i början av oktober, medan passagen av talgoxe kulminerade något senare (Tab. 3). Till skillnad från blåmesen var det genomsnittliga utsträcket av talgoxe klart mindre under 1990-talet än tidigare.

Varfågeln lever främst av smågnagare och har en utbredning som till stor del överlappar med de nordliga gnagarspecialisterna bland rovfågarna. Även om många varfåglar övervintrar norr om Falsterbohalvön torde sträcksiffrorna spegla beståndsutvecklingen. Liksom för blåkärrhök och fjällvråk har sträcksiffrorna, som en följd av låga bytestätheter, gått ner kraftigt sedan början av 1980-talet. I medeltal räknades 31 ex på 1970-talet, 14 ex på 1980-talet och 11 ex under 1990-talet. Årets 32 sträckare speglar liksom hos de nämnda rovfågarna rimligen det bästa häckningsresultatet på många år.

KRÄKFÄGLAR - PILFINK En del rörelser av nötskrikor rapporterades längre norrut i landet, men endast 34 sträckare nådde Falsterbo. Större rörelser av nötkräkor (> 100 ex) har bokförts under sammanlagt sju höstar sedan 1973. Mindre antal flög runt vid Nabben under oktober, men endast 34 sågs sträcka ut. Dessa tillhörde nominatrasen, men en smalnäbbad nötkräka flög runt på halvön i slutet av oktober. Generellt har kajan ökat något sedan 1970-talet och årets närmare 59 000 innebär nytt årsbästa. Sträcket var kraftigt från mitten av oktober till början av november med som mest 6633 ex den 22 oktober. Bortsett från ett massuppträdande i samband med ostvindar hösten 1976 har antalet råkor varit relativt konstant under perioden. Då råkan ökat som skånsk häckfågel i sen tid, bör detta innebära att en högre andel numera övervintrar i landskapet. Det samma skulle kunna gälla kråkan som uppvisar en kraftig, förtlöjande minskning i Falsterbo men inte minskar

enligt häckfågeltaxeringen (Svensson 2001 och tidigare). Överensstämmelsen är bättre för staren som minskar kraftigt enligt såväl sträcksiffrorna som räkningarna under häckningstid. För närvarande ses ingen tendens till återhämtning. Inte mindre än fyra unga rosenstarrar noterades på utsträck. Uppträdandet var relativt spritt över hösten (Tab. 3), varför inget direkt samband med inflödet av en del andra östliga rariteter i september kan ses.

FINKAR - SPARVAR Kategorin bo/bergfink uppvisar stora, sannolikt främst väderberoende, årliga fluktuationer. Allmänt har antalen gått ner under perioden. Den trenden bröts rejält i år då 1,7 miljoner räknades, en summa som endast överträffats två gånger tidigare. Sträcktoppen inföll i början av oktober med 304 tusen den 3:e och 346 tusen följande dag. Den uppskattade bergfinksandelen steg från under 5 % i september, via 10 % 5-12 oktober till 50 % i slutet av månaden. Förmodligen kan den höga siffran förklaras av en hög koncentration till Nabben i de dominerande västvindarna kombinerat med en förhållandevis god häckningssäsong. Gulhämplingen var något vanligare under 1990-talet jämfört med de två föregående decennierna, vilket speglar förekomsten i Skåne (Olofsson 2001). Grönfinken är en annan art som ökar långsiktigt och årets siffra ligger drygt 6000 över genomsnittet för 1990-talet. Efter en svacka under 1980-talet har antalet sträckande steglitsar ökat stadigt. Årets 5999 ex är dock dubbelt så mycket som den tidigare högstanoteringen från 1975. Nytt dagsrekord med råge uppnåddes 27 oktober då 987 ex inräknades. Trots detta torde steglitsen, åtminstone i Skåne, snarast öka som övervintrare.

Frösättningen styr andelen övervintrande grönsiskor och därmed hur många som lämnar landet via Falsterbo. De årliga fluktuationerna visar ingen trend under perioden, men årets utflyttning överträffas endast av 68 000 hösten 1988. Som mest räknades 10 790 ex den 21 september, vilket torde vara nytt dagsrekord. Även gräsiskan uppträdde invasionsartat och en del bör ha passerat även efter det att räkningarna avslutades. Också här är årssiffran den näst högsta registrerade, endast slagen av 8887 ex hösten 1975. Såväl hämpling som vinterhämpling har minskat kraftigt under perioden. För båda arterna innebär årets siffra en klar återhämtning jämfört med närmast föregå-

ende decennium. Alla tre korsnäbbarna var i rörelse under hösten, även om endast två bändelkorsnäbbar kunde konstateras sträcka ut. Då de båda övriga har tydligt skilda sträcktoppar gick det rätt lätt att räkna om obestämda korsnäbbar från 1973-1985. Sträcket av mindre korsnäbb var redan igång när räkningarna inleddes. Passagen kulminerade i slutet av augusti, men som mest bokfördes 388 ex 16 augusti. Från början av oktober tog den större korsnäbben över, med en förhållandevis jämn passage fram till mitten av november. Kraftigare invasioner har tidigare noterats två år för den mindre och sex år för den större arten. Under hela perioden har fluktuationerna varit kraftigare hos den mindre arten medan den större korsnäbben uppvisar medelvärden i samma storleksordning för de tre decennierna.

Det fåtaliga sträcket av rosenfink uppvisar en ökning under perioden, medan det svenska beståndet snarast torde ha minskat under denna tid. Bortsett från 9600 ex hösten 1975 har antalet ut-

sträckande domherrar oftast legat under tusen. Årets 976 ex ligger således klart över genomsnittet. Efter en topp kring 1990 har antalet lappsparvar de senaste åren generellt varit mycket lågt. Sammantaget ses ingen klar trend under perioden. Även antalet snösparvar har fluktuerat en hel del. Den sena sträcktoppen gör att en förhållandevis hög andel kan passera efter det att räkningarna avslutats.

Gulsparven uppvisar en klart negativ trend under hela perioden. Åtminstone delvis torde detta kunna förklaras av att en större andel övervintrar, då index från vinterräkningarna snarast stigit under samma tid (Svensson 2001 och tidigare). För ortolansparven gäller en uppgång till 1980-talet och en kraftigare minskning sedan dess. Sträcket äger till stor del rum nattetid och uppträdandet vid Nabben gynnas av lugnt och disigt väder. Sävsparven har minskat klart sedan 1970-talet och årets 733 sträckare ligger klart över genomsnittet för 1990-talet. För andra året i rad bokfördes en sträckande dvärgsparv i september.

Sävsparv *Emberiza schoeniclus* (Foto: Patrik Olofsson/N). Sävsparven har minskat klart sedan räkningarna påbörjades i början av 1970-talet. Årets 733 sträckare ligger emellertid klart över genomsnittet för 1990-talet.

Denna artikel utgör:

Meddelande nr 209 från Falsterbo Fågelstation

REFERENSER

- Cederroth, C. 2001. Sällsynta fåglar i Sverige 2000. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 35:121-147.
- Delany, S., Reyes, C., Hubert, E., Phil, S., Rees, E., Haanstra, L. & van Strien, A. 1999. - Results from the International Waterbird Census in the Western Palearctic and Southwest Asia 1995 and 1996. - Wetlands International Publication No. 54.
- Grell, M. B. 2001. Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2000. - *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 95:51-68.
- Hagen, Y. 1969. Norwegian studies on the reproduction of birds of prey and owls in relation to micro-rodent population fluctuations. - *Fauna* 22:73-126.
- Jørgensen, H.-E. 1998. Status for de danske rovfuglebestande. - *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 92:299-306.
- Karlsson, L. & Ehnbohm, S. 2001. Falsterbonytt 29 april - 31 juli 2001. - *Anser* 40:177-179.
- Kjellén, N. 1988. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön höstarna 1986 och 1987. - *Anser* 27:99-116.
- Kjellén, N. 1997. Importance of a bird migration hot spot: proportion of the Swedish population of various raptors seen on autumn migration at Falsterbo 1986-1995 and population changes reflected by the migration counts. - *Ornis Svecica* 7:21-34.
- Kjellén, N. 1998. Den svarta storken *Ciconia nigra* ökar i Falsterbo. - *Anser* 37:116-117.
- Kjellén, N. 1999. Projekt Glada - Årsrapport 1998. - *Anser* 38:85-89.
- Kjellén, N. 2001. Rovfågelsträcket över Falsterbohalvön hösten 2000. - *Fåglar i Skåne* 2000: 51-69.
- Kjellén, N & Roos, G. 2000. Population trends in Swedish raptors demonstrated by migration counts at Falsterbo 1942-97. - *Bird Study* 47:195-211.
- Lindberg, P. 2000. Projekt Pilgrimsfalk 1999. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 33:59-63.
- Olofsson, P. 2001. Gulhämplingen i Skåne. - *Anser* 40:7-14.
- Roos, G. 2001. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2000. - *Fåglar i Skåne* 2000: 77-90.

- Rudebeck, G. 1950. Studies on Bird Migration. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 1.
- Saurola, P. 2001. Finnish Ospreys *Pandion haliaetus* in 2000. - *Linnut-vuosikirja* 2000.
- Stjernberg, T. 2001. Population size, nesting success and protection status of nesting sites of the White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla* in Finland in 1999-2000. - *Linnut-vuosikirja* 2000.
- Svensson, S. 1999. Svenska häckfågeltaxeringen 1998. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 32:9-19.
- Svensson, S. 2001. Häckfågeltaxeringen och Vinterfågelräkningen 2000. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 35:9-23.
- Taivalmäki, J.-P., Haapala, J. & Saurola, P. 2001. Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2000. - *Linnut-vuosikirja* 1998 : 44-54.
- Tyrberg, T. 2001. Fågelrapport för 2000. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 35:57-119.
- Ulfstrand, S., Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. Visible Bird Migration at Falsterbo, Sweden. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 8.

SUMMARY *Since 1973 the migration passing the southwesternmost point (Nabben) of the Falsterbo peninsula has been counted from dawn until 14.00 between August 11 and November 20 (Roos 2001 and earlier). During 1986-2000 a special study of the raptor migration was conducted (Kjellén 2001 and earlier). In 2001 the counts organised by the Swedish Environmental Protection Agency were performed by two observers counting all species between August 1 and November 20. To make them comparable with the numbers from the raptor study, the annual raptor figures from 1973-1985 have been multiplied with the average difference from the 15 years with parallel counts. Table 1 gives number of migrating raptors and the percentage of juveniles in 2000-01 and means from earlier periods. The three highest daily totals during the autumn in the most common raptors are given in Table 2. In Figure 1 annual totals in the 16 most common raptors are presented together with running three-year means, reflecting the development of the Swedish populations during the period. Table 3 shows the migration of all other species divided in 10-day periods, together with the annual average 1973-2000.*

The first lemming year since 1982 occurred during the summer and rodent number seems to have been fairly good in most of Sweden. The average pro-

portion of juveniles among the raptors was the highest since 1986 (Tab. 1). A generally good breeding result combined with dominating westerly winds during the autumn led to high numbers in most bird species. In addition an unusually large number of irruption species were on the move. The total of over 2.6 million birds is one of the highest figures counted at Falsterbo.

Only 2127 Honey Buzzards is the lowest number so far and the long-term decrease continues. A total of 13 Black Kites is well above average and the proportion of juveniles is the highest ever. Both Red Kite and White-tailed Eagle occurred in record numbers, reflecting increasing Swedish populations. Another species with steadily growing figures is Marsh Harrier. As many as 12 % of the males were second year birds. Hopefully the negative trend in the northern rodent specialists, Northern Harrier and Rough-legged Buzzard, is now broken by the first good breeding season since 1982. In Northern Harrier as well as several other short-distance migrants the passage at Falsterbo has been progressively later since 1986. This is most likely due to milder autumns. The small number of Montagu's Harriers indicate a decrease during the last decade. An exceptional influx of Pallid Harriers to Fennoscandia during the autumn resulted in one male and ten juveniles at Falsterbo. A parallel is the occurrence of six juvenile Red-footed Falcons in September.

After a clear increase during the 1970:s and 1980:s the number of Goshawks have dropped markedly. This seems to reflect a decrease in breeding numbers in all of Fennoscandia. Over 27 000 Eurasian Sparrowhawks is only slightly below the record numbers from the previous two years. A late passage of Common Buzzards peaked with 4204 on October 18. There are indications of higher numbers spending the winter in Sweden in later years as a result of milder winters. With 333 Ospreys the slow increase in the large Swedish population seems to continue. Also Eurasian Kestrel and Merlin seems to be increasing after a depression in the mid 1990:s. Both species are stable over the whole period (Fig. 1). The concentration of Hobbies at Falsterbo is generally very low, and this years peak is partly the result of an influx in connection with easterly winds in late September. The positive trend in Peregrine continues although 38 migrants is not so impressive nowadays.

All three swan species are increasing at Falsterbo, reflecting growing numbers in Northwest Europe.

The proportion of juveniles was only 12 % in Bewick's Swan and 9 % in Whooper Swan. Also most geese are on the increase with 37 000 Barnacles being the highest number so far. Among the ducks Wigeon and Black Scooter are clearly increasing, while numbers of Velvet Scooter is going down during the period. Although the main passage is east of Falsterbo increasing numbers of Cranes reflect a growing population. A series of low pressures in the first half of August resulted in high numbers of adults in most waders. On the other hand the weak passage of juveniles later in the autumn indicates poor breeding on the Russian tundra. The only skua doing well was Long-tailed with 16 juveniles counted. Whilst numbers of Black-headed Gull is really going down, the Common Gull shows a clear positive trend during the period. The small number of Caspian Terns reflects a decreasing population in the Baltic. Exceptional numbers of Arctic Terns were counted in early August. The high proportion of adults shows that the normal peak in late July for some reason was delayed.

After a long decrease the annual figures in Stock Dove have turned the last two years, while Wood Pigeon is if anything decreasing at the moment. Both Skylark and Shore Lark show a long-term decline over the period, whilst Woodlark has increased during the last decade. All three swallows are on the way down, but in Barn Swallow this years total is comparatively high. Nine Richard's Pipits represents the highest number ever. Most other pipits, like Tawny, Tree, Red-throated and Rock, are clearly declining. Whilst the figure in Yellow Wagtail is the highest for many years, numbers of White Wagtail continue to drop. After a series of mild winters numbers of Grey Wagtails have been high the last two autumns. A total of 1495 Waxwings is one of the largest invasions recorded. Most thrushes migrate primarily at night and numbers at Falsterbo tend to be irregular. With gradually increasing numbers the Blue Tit is changing from an irruption species to a regular migrant. Parallel to the two northern rodent-specialists among the raptors the Great Grey Shrike made the best showing for many years in response to good rodent numbers.

Small numbers of Jays as well as Nutcrackers were seen, but hardly enough to be called invasions. Jackdaw is doing well with 59 000 constituting an all time high at Falsterbo. Stable numbers of Rook and decreasing numbers of Crows may at least partly be due to more birds spending the winter in Sweden in

later years. Breeding census data as well as the migration figures from Falsterbo demonstrate a steady decrease in the Starling. This is most likely primarily a result of a general drop in the proportion of pastures. Four migrating Rose-coloured Starlings is exceptional. With 1.7 million the category Chaffinch/Brambling made up a large proportion of the total migration. Greenfinch as well as Goldfinch are increasing. The total of 5999 Goldfinches and 987 on 27 October both constitute record numbers. Both Siskin and Redpoll occurred in high irruption numbers. The same

is true in Common as well as Parrot Crossbill. Over the period the annual fluctuations have been larger in the latter species. Most buntings seems to be on the decrease with a negative trend in Yellowhammer, Ortolan Bunting, Reed Bunting and Lapland Bunting.

NILS KJELLÉN

Ekologihuset

S-223 62 Lund, Sweden

e-post: Nils.Kjellen@zooekol.lu.se

Grönsiska *Carduelis spinus* (Foto: Karl-Erik Splittorff). Frösätningen styr andelen övervintrande grönsiskor och därmed hur många som lämnar landet via Falsterbo. De årliga fluktuationerna visar ingen trend under perioden, men årets utflyttning (57 029 ex) överträffas endast av hösten 1988 (68 000 ex). Som mest räknades 10 790 ex den 21 september, vilket torde vara nytt dagsrekord.

t a b e l l   3

STRÄCKET av övriga arter (icke rovfåglar) i Falsterbo hösten 2001 uppdelat på dekader, samt medel för perioden 1973-2000.
Migration of non-raptors at Falsterbo in the autumn 2001 and mean 1973-2000.

Art													Totalt	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	0	0	0	83	37	20	47	22	15	41	14	279	211
Storlom	<i>G. arctica</i>	0	5	6	11	2	14	6	7	28	11	1	91	-
Svartrn. islom	<i>G. immer</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4	1
Vitnäbbad islom	<i>G. adamsii</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3	1
Skäggdopping	<i>Podiceps cristatus</i>	0	0	0	0	5	0	1	0	2	8	3	19	3
Gråhakedopping	<i>P. grisegena</i>	0	12	1	5	14	8	1	2	11	9	1	64	4
Gråhäger	<i>Ardea cinerea</i>	17	30	14	4	15	36	10	14	5	10	4	159	84
Svart stork	<i>Ciconia nigra</i>	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	0	0	2	0	62	162	80	175	154	283	307	1225	604
Mi sångsvan	<i>C. columbianus</i>	0	0	0	0	0	0	10	16	217	33	12	288	141
Sångsvan	<i>C. cygnus</i>	0	0	0	0	0	0	0	3	19	101	94	217	92
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>	0	0	0	0	0	30	0	2	0	0	5	37	117
Spetsbergsgås	<i>A. brachyrhynchus</i>	0	0	0	0	0	54	0	0	0	0	0	54	3
Bläsgås	<i>A. albifrons</i>	0	0	0	0	0	259	44	13	42	28	12	398	203
Grågås	<i>A. anser</i>	37	11	47	16	144	1703	89	1478	290	2568	1282	7665	1781
Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	0	0	0	0	0	36	0	18	39	141	59	293	110
Vitkindad gås	<i>B. leucopsis</i>	0	0	0	55	1740	13730	500	10730	8432	1624	430	37241	6357
Prutgås	<i>B. bernicla</i>	0	0	0	1	170	4078	10955	1583	102	26	0	16915	7572
Rödalsad gås	<i>B. ruficollis</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	435	512	94	31	21	0	8	12	16	0	0	1129	251
Bläsand	<i>Anas penelope</i>	0	42	389	1335	2107	9402	1389	417	413	68	1	15563	5017
Snatterand	<i>A. strepera</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	7	2
Kricka	<i>A. crecca</i>	14	17	95	88	188	385	42	27	8	45	0	909	705
Gräsand	<i>A. platyrhynchos</i>	0	0	0	0	2	1	0	10	76	47	47	183	358
Stjärtand	<i>A. acuta</i>	6	12	62	269	202	472	297	76	41	53	0	1490	542
Skedand	<i>A. clypeata</i>	6	49	93	49	86	70	27	1	17	40	0	438	94

tabell 3 (forts.)

Art													Totalt	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Brunand	<i>Aythya ferina</i>	0	0	0	0	1	0	6	6	0	8	0	21	51
Vigg	<i>A. fuligula</i>	1	51	1	10	18	45	9	18	113	29	147	442	316
Bergand	<i>A. marila</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	43	42	6	92	188
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	4900	2599	1994	4458	21849	29570	5063	32935	24651	2801	1640	132460	98856
Praktejder	<i>S. spectabilis</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1
Sjöorre	<i>Melanitta nigra</i>	1377	1408	2053	1409	2235	330	126	22	704	167	83	9914	2424
Svärta	<i>M. fusca</i>	6	80	37	21	10	8	16	17	37	78	25	335	181
Vitnackad svärta	<i>M. perspicillata</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	67	36	234	337	403
Salskrake	<i>Mergellus albellus</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	1	6	2
Småskrake	<i>M. serrator</i>	0	0	0	0	60	371	34	24	133	45	232	899	1163
Storskrake	<i>M. merganser</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	15	17	42
Trana	<i>Grus grus</i>	0	0	0	0	73	2458	3	377	471	1	0	3383	439
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	105	167	0	43	5	0	0	0	0	0	0	320	291
Skärfläcka	<i>Recurvirostra avosetta</i>	30	49	0	8	0	0	0	0	0	0	0	87	49
Mi. strandpipare	<i>Charadrius dubius</i>	2	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7	3
St. strandpipare	<i>Ch. hiaticula</i>	185	609	165	379	12	0	0	0	0	0	0	1350	836
Ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>	194	486	58	23	11	75	330	50	219	97	78	1621	410
Kustpipare	<i>P. squatarola</i>	212	576	10	19	4	0	0	0	0	0	0	821	207
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	0	64	2	0	18	27	366	28	20	0	0	525	556
Kustsnäppa	<i>Calidris canutus</i>	72	545	39	111	8	0	0	0	0	0	0	775	433
Sandlöpare	<i>C. alba</i>	40	44	4	5	0	0	0	0	0	0	0	93	63
Småsnäppa	<i>C. minuta</i>	2	37	1	41	26	0	0	0	0	0	0	107	84
Mosnäppa	<i>C. temminckii</i>	5	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7	2
Spovsnäppa	<i>C. ferruginea</i>	49	258	0	78	0	0	0	0	0	0	0	385	101
Kärnsnäppa	<i>C. alpina</i>	1526	5708	265	871	312	0	0	0	0	0	0	8682	4749
Myrsnäppa	<i>Limicola falcinellus</i>	0	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	9	1
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>	40	124	190	28	27	0	5	0	0	0	0	414	174
Enkelbeckasin	<i>Gallinago gallinago</i>	0	46	7	15	7	55	3	11	0	0	0	144	293

tabell 3 (forts.)

Art													Totalt	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>	59	563	13	30	4	0	0	0	0	0	0	669	204
Småspov	<i>Numenius phaeopus</i>	10	8	0	3	0	0	0	0	0	0	0	21	12
Storspov	<i>N. arquata</i>	263	240	120	17	0	0	0	0	0	0	0	640	202
Svartsnäppa	<i>Tringa erythropus</i>	22	60	19	13	8	0	0	0	0	0	0	122	66
Rödbena	<i>T. totanus</i>	64	88	11	24	0	0	0	0	0	0	0	187	163
Gluttsnäppa	<i>T. nebularia</i>	94	206	38	14	0	0	0	0	0	0	0	352	148
Skogssnäppa	<i>T. ochropus</i>	7	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	9
Grönbenä	<i>T. glareola</i>	15	98	19	5	0	1	0	0	0	0	0	138	52
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	11	61	7	0	0	0	0	0	0	0	0	79	29
Roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	8	14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	23	20
Smaln. simsnäppa	<i>Phalaropus lobatus</i>	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4	1
Storlabb	<i>Catharacta skua</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Bredstjärtad labb	<i>Stercorarius pomarinus</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	5
Labb	<i>S. parasiticus</i>	1	5	2	2	6	0	0	0	0	0	0	16	34
Fjälllabb	<i>S. longicaudus</i>	0	0	15	2	9	1	0	0	0	0	0	27	5
Obest. labb	<i>Stercorarius sp.</i>	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0	0	8	3
Svarthuvad mås	<i>Larus melanocephalus</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Dvärgmå	<i>L. minutus</i>	4	4	35	24	147	38	10	8	58	55	2	385	245
Skratmå	<i>L. ridibundus</i>	1059	2563	1328	244	829	253	327	181	64	186	461	7495	5809
Fiskmå	<i>L. canus</i>	884	1064	461	316	1149	304	240	206	111	219	596	5550	942
Silltrut	<i>L. fuscus</i>	14	8	9	4	3	2	2	6	4	0	2	54	-
Tretåig mås	<i>Rissa tridactyla</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	7	5	0	12	8
Skräntärna	<i>Sterna caspia</i>	3	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	8
Fisktärna	<i>S. hirundo</i>	1197	988	391	264	52	2	2	0	0	0	0	3636	1057
Silvertärna	<i>S. paradisaea</i>	557	673	20	3	11	1	1	1	0	0	0	1590	167
Fisk/silver	<i>S. hir./par.</i>	740	211	92	20	0	0	0	0	0	0	0	omr.	
Småtärna	<i>S. albifrons</i>	14	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	49
Svarttärna	<i>Chlidonias niger</i>	4	9	47	4	27	1	0	0	0	0	0	92	33

tabell 3 (forts.)

Art													Totalt	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Sillgrissla	<i>Uria aalge</i>	0	0	0	0	0	0	4	1	149	60	11	655	272
Tordmule	<i>U. lomvia</i>	0	1	0	0	1	0	1	1	23	0	1	82	41
Sillgrissla/tordmule	<i>U. aalge/lomvia</i>	0	0	29	0	0	0	0	0	197	246	12	omr.	
Alkekung	<i>Alle alle</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	6	1
Skogsduva	<i>Columba oenas</i>	0	55	74	33	579	1574	2903	1336	403	276	83	7316	7461
Ringduva	<i>C. palumbus</i>	0	6	20	0	37	8723	40778	119130	21664	16842	1615	208815	206579
Turkduva	<i>Streptopelia decaocto</i>	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3	58
Turturduva	<i>S. turtur</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Gök	<i>Cuculus canorus</i>	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3
Jorduggla	<i>Asio flammeus</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	0	11916	233	94	36	8	0	0	0	0	0	12287	7465
St hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	0	0	0	0	0	51	15	65	10	2	0	143	17
Trädlärka	<i>Lullula arborea</i>	0	0	0	1	9	296	521	352	63	71	8	1321	1020
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	0	0	0	0	6	104	383	737	448	375	13	2066	1302
Berglärka	<i>Eremophila alpestris</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	4	11
Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	0	886	308	270	312	68	23	2	3	0	0	2298	3579
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	0	1048	1463	2392	9377	1878	2104	725	109	21	0	19620	22386
Hussvala	<i>Delichon urbica</i>	0	689	440	362	245	70	7	0	4	0	0	2149	5484
Obest. svala	<i>Rip./Hir./Delichon</i>	0	1160	85	16	0	0	0	0	0	0	0	omr.	253
Större piplärka	<i>Anthus richardi</i>	0	0	0	0	3	4	1	1	0	0	0	9	2
Fältpiplärka	<i>A. campestris</i>	0	6	1	4	0	0	0	0	0	0	0	11	31
Trädpiplärka	<i>A. trivialis</i>	50	11082	6110	2388	2115	96	71	6	0	0	0	21918	19236
Ängspiplärka	<i>A. pratensis</i>	0	0	0	0	1474	2820	2403	497	163	122	78	7557	8260
Rödstr. piplärka	<i>A. cervinus</i>	0	0	0	0	20	12	0	0	0	0	0	32	64
Skärpiplärka	<i>A. petrosus</i>	0	0	0	0	15	22	8	6	2	2	0	55	34
Gulärla	<i>Motacilla flava</i>	88	5150	13562	13038	3145	159	21	3	0	0	0	35166	38956
Forsärla	<i>M. cinerea</i>	0	3	5	14	59	78	40	27	16	2	0	244	125
Sädesärla	<i>M. alba</i>	0	0	0	121	159	73	99	24	0	0	1	477	1158
Sidensvans	<i>Bombycilla garrulus</i>	0	0	0	0	0	0	0	2	623	252	618	1495	436
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	0	0	0	2	87	92	83	85	4	0	1	354	34

tabell 3 (forts.)

Art		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	5	15
Ringtrast	<i>Turdus torquatus</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Björktrast	<i>T. pilaris</i>	0	0	0	0	0	0	349	8383	9211	1299	0	19242	9301
Taltrast	<i>T. philomelos</i>	0	0	0	0	0	270	348	314	9	0	0	941	1320
Rödvingetrast	<i>T. iliacus</i>	0	0	0	0	0	45	841	7073	46	8	0	8013	4763
Dubbeltrast	<i>T. viscivorus</i>	0	0	0	0	0	333	188	135	80	0	0	736	314
Skäggmes	<i>Panurus biarmicus</i>	0	0	0	0	0	0	5	20	6	0	0	31	6
Svartmes	<i>Parus ater</i>	0	0	0	0	0	1	33	29	0	0	0	63	800
Blåmes	<i>P. caeruleus</i>	0	0	0	0	0	250	30543	11803	37	80	0	42713	18006
Talgoxe	<i>P. major</i>	0	0	0	0	0	17	381	572	2	0	0	972	487
Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Pungmes	<i>Remiz pendulinus</i>	2	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	1
Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>	0	0	0	0	0	1	11	12	6	2	0	32	18
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	0	0	0	0	0	0	0	34	0	0	0	34	1570
Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	0	0	0	0	0	0	34	0	0	0	0	34	170
Kaja	<i>Corvus monedula</i>	0	0	0	3	15	48	6395	21009	18409	11734	1104	58717	32588
Råka	<i>C. frugilegus</i>	0	0	0	0	20	40	734	1980	1324	1233	590	5921	7246
Kråka	<i>C. corone</i>	0	0	0	0	0	0	73	312	283	450	200	1318	4402
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	268	7503	1663	721	1037	1622	10864	18165	8441	6187	800	57271	126579
Rosenstare	<i>S. roseus</i>	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	4	0
Bo/bergfink	<i>Fringilla coe./mont.</i>	0	0	0	0	57630	272600	1078242	273240	36092	2637	540	1720981	746241
Gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	0	6	4
Grönfink	<i>Carduelis chloris</i>	0	0	0	0	0	0	455	1580	25393	10845	3430	41703	31729
Steglits	<i>C. carduelis</i>	0	0	0	0	6	42	1292	528	2844	653	234	5599	1009
Grönsiska	<i>C. spinus</i>	0	0	0	1483	15850	16570	16804	1126	4212	434	550	57029	25709
Hämpling	<i>C. cannabina</i>	0	0	265	0	72	3261	14054	1973	1257	156	28	21066	24559
Vinterhämpling	<i>C. flavirostris</i>	0	0	0	0	0	0	3	214	939	363	445	1964	2086
Gråsiska	<i>C. hornemanni</i>	0	0	0	0	0	15	266	421	3446	732	1070	5950	1170

tabell 3 (forts.)

Art													Totalt	Medel
Species		Aug I	Aug II	Aug III	Sep I	Sep II	Sep III	Okt I	Okt II	Okt III	Nov I	Nov II	Total	Mean
Bändelkorsnäbb	<i>Loxia leucoptera</i>	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Mindre korsnäbb	<i>L. curvirostra</i>	320	984	1286	884	489	293	213	0	0	0	0	4469	1280
Större korsnäbb	<i>L. pytyopsittacus</i>	0	0	0	0	0	17	355	204	212	228	102	1118	544
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	0	3	2	0	0	2	0	0	0	0	0	7	3
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0	0	0	0	0	0	1	131	465	297	82	976	770
Stenknäck	<i>Coccothraustes coc.</i>	0	0	0	0	0	0	1	14	0	0	0	15	2
Lappsparv	<i>Calcarius lapponicus</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	14
Snösparv	<i>Plectrophenax nivalis</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	5	24	15	45	162
Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	0	0	0	0	0	0	3	174	403	325	61	966	2891
Ortolansparv	<i>E. hortulana</i>	0	11	8	8	2	0	0	1	0	0	0	30	44
Sävsparv	<i>E. schoeniclus</i>	0	0	0	16	50	218	155	136	132	23	3	733	1136
Dvärgsparv	<i>E. pusilla</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Summa		15019	60964	33825	32310	124570	375783	1232165	521088	173782	64903	17489	2651898	1517057